



Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelman luonnonhoidon osuuden vuorovaikutusraportti – asukaspalaute



8.10.2015



Sisällysluettelo

1 Vuorovaikutus ja asukaspalaute	3
1.1 Suunnittelun koottu asukaspalaute	3
1.2 Asukaskysely ”Kerro kartalla” tulokset luonnonhoidon suunnitelmaosuutta koskien	3
1.3 Asukastilaisuudet	4
1.4 Maastokysely kesällä 2015	4
1.5 Muu saatu asukaspalaute	7

1 Vuorovaikutus ja asukaspalaute

1.1 Suunnittelun koottu asukaspalaute

Koostuu:

- asukaskysely ”Kerro-kartalla” tuloksista
- järjestetyistä asukastilaisuuksista ja niiden muistioista
- maastokyselyn tuloksista
- muusta saadusta asukaspalautteen koosteesta (joka esitetään ilman asukkaiden yhteystietoja)

1.2 Asukaskysely ”Kerro kartalla” tulokset luonnonhoidon suunnitelmaosuutta koskien

- Alueen ihmisten mielipidettä mm. luonnonhoidosta kyseltiin rakennusviraston ”Kerro kartalla”- Internet-palvelun avulla. Tähän kyselyyn vastasi 97 ihmistä. Alla keskeisimpiä luonnonhoitoa koskevia tuloksia:

Luontoelämyksiä tarjoavaksi paikaksi eniten merkintöjä saivat

- Slåttmossenin luonnonsuojelu-alue
- Jakomäenkallio
- Hiekkakuopat
- Pahkatien metsäalue

Hoidon tarpeessa olevia metsäkohtia on merkitty eri kohtiin suunnittelualuetta

- Hiekkakuoppien alueelle
- Jakomäenkalliolle
- Mätäs- ja Somerikkotien ympäristö
- Sanallisissa kommentteissa tuodaan esille metsien siistiminen

1.3 Asukastilaisuudet

Aluesuunnitelmasta pidettiin työpaja huhtikuussa 2015. Muutama asukas toivoi tilaisuudessa Jakomäen metsien parempaa hoitoa. Nyt lahoppuuta ja pusikoita on heidän mielestään liikaa.

1.4 Maastokysely kesällä 2015

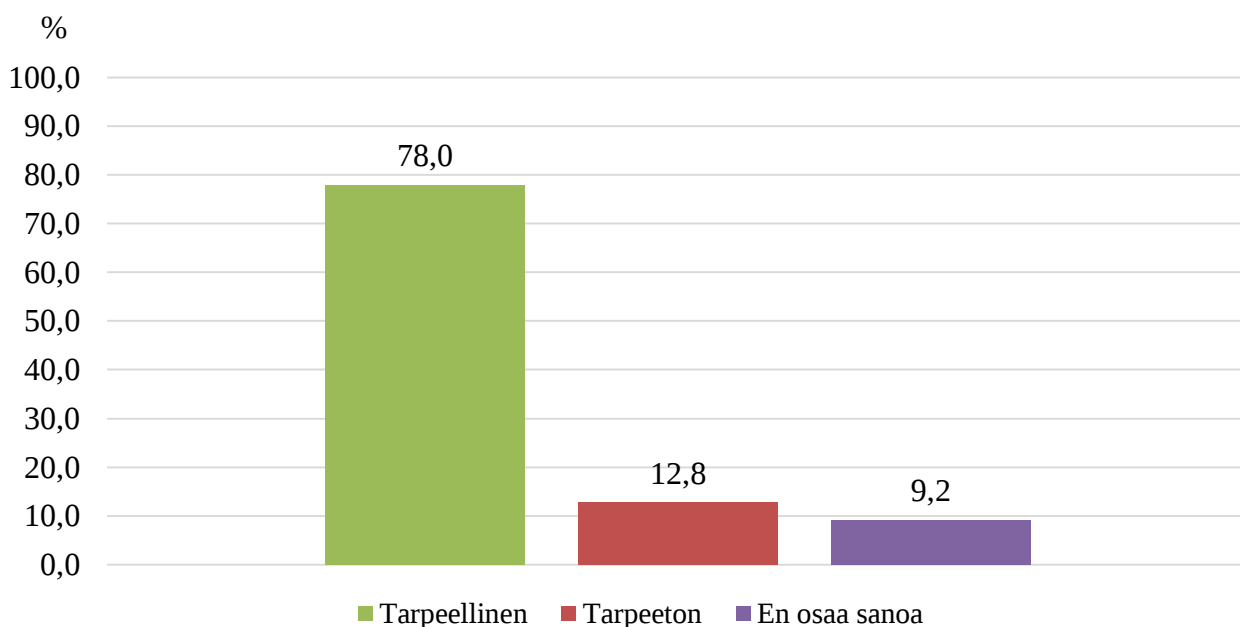
Maastokyselystä on vastannut Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja kysely toteutettiin 9.–21.6.2015. Maastokyselyn toteutuksesta on rakennusviraston tilaamana konsulttitoimeksiantona vastannut Metsäylioppilaiden Osuuskunta Uniforst.

Maastokyselyssä kerättiin yhteensä 109 vastauslomaketta, joiden vastaukset on analysoitu ja koottu raportiksi. Saadut tulokset otetaan huomioon suunnitelmaluonnoksessa ja tulevia hoitotoimenpiteitä tehtäessä muun saadun asukas- ja sidosryhmäpalautteen ohella. Kyselyn tulos oli, että valtaosa ihmisistä hyväksyi esitetyt toimenpiteet ja he olivat lisäksi tyytyväisiä esitettyihin luonnon arvokohteisiin (ks. grafiikka alla)

Ote asukaskyselystä:

Jakomäki-Tattariharjun alueelle laadittu aluesuunnitelma ja sen mukaiset toimenpiteet saivat laajaa kannatusta kyselyyn vastanneiden keskuudessa: yli kolme neljännestä vastaajista koki ne tarpeellisiksi (kuva 7). Tarpeettomiksi ne koki yksi kahdeksasta vastaajasta ja vajaa kymmenesosa vastaajista ei osannut ottaa kantaa asiaan.

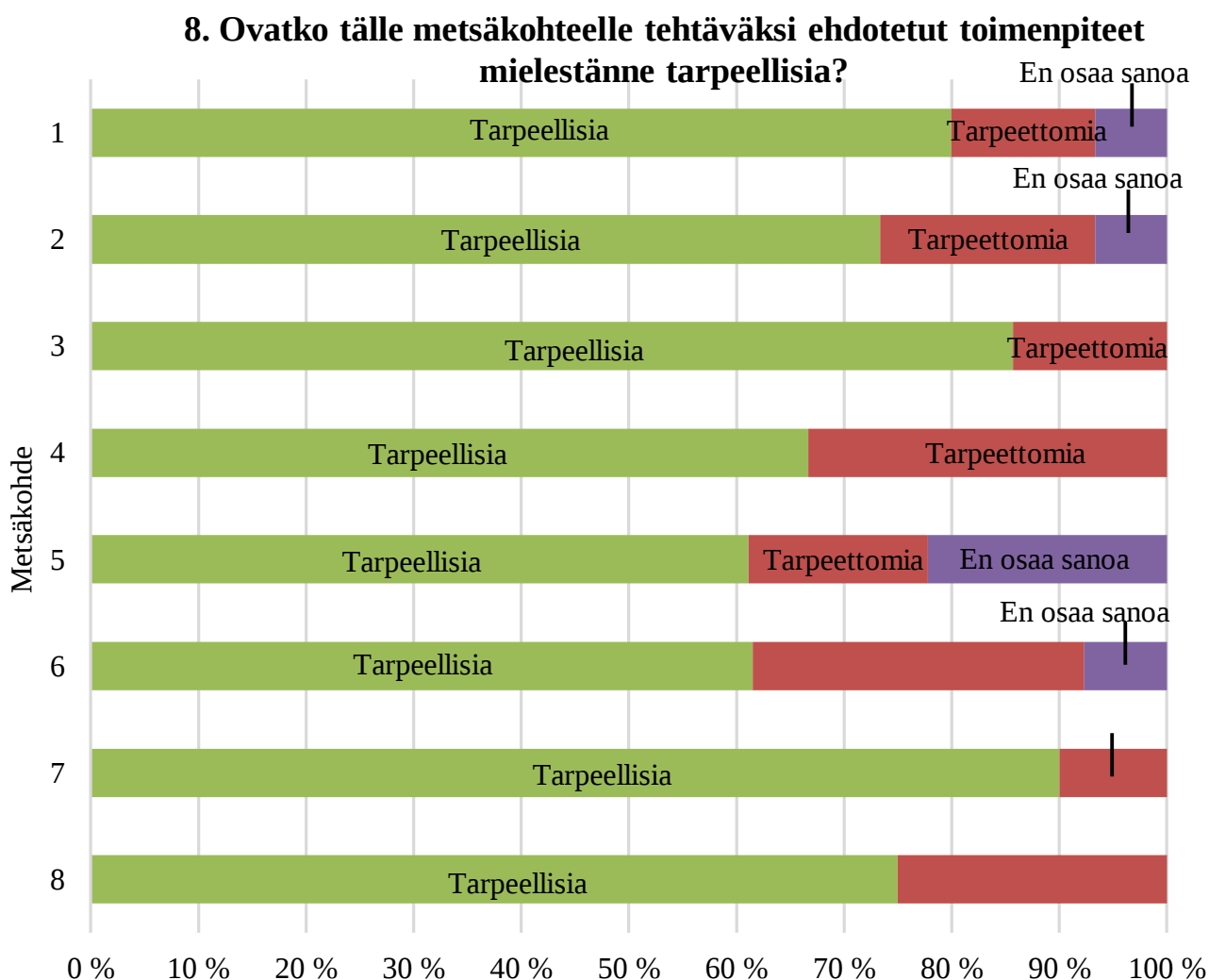
7. Onko Jakomäki-Tattariharjuun tehty aluesuunnitelma ja sen mukaan tehtävät hoitotoimenpiteet mielestänne tarpeellisia?



Ote asukaskyselystä:

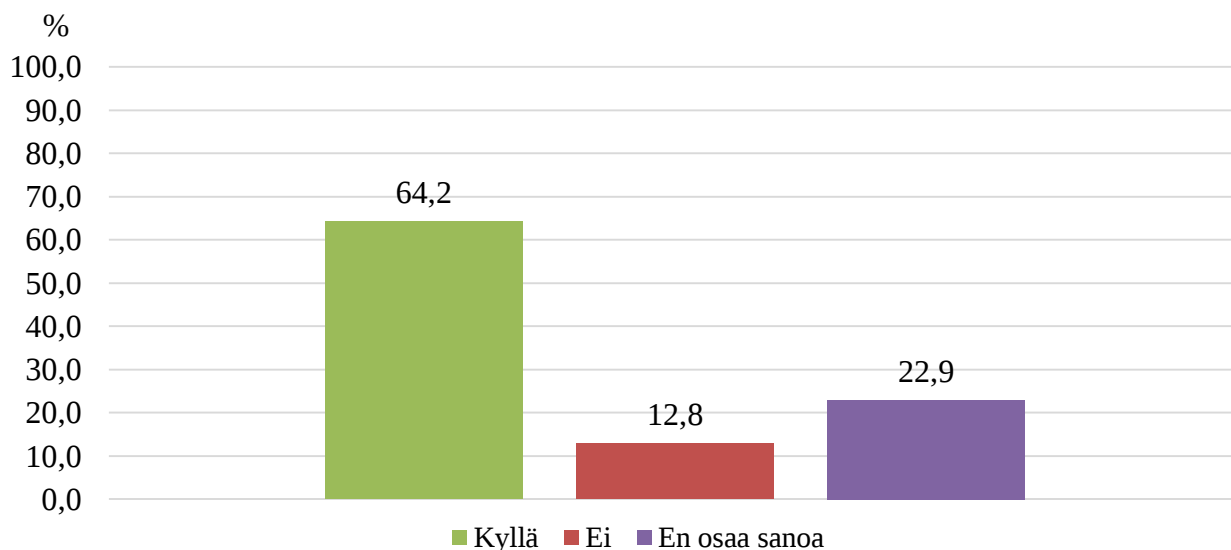
Vastaukset koskien ehdotettujen toimenpiteiden tarpeellisuutta vaihtelivat jonkin verran kysyttyjen metsäkohteiden välillä (kuva 8). Kuitenkin jokaisella kohteella toimenpiteet tarpeelliseksi katsovat olivat enemmistössä. Toimenpiteet tarpeellisina näkevien osuus oli suurin metsäkohteella seitsemän ja pienin kohteilla viisi ja kuusi. Metsäkohteelle yksi ehdotetut toimenpiteet tarpeellisina näki kahdeksan vastaajaa kymmenestä, kohteella kaksi hieman harvempi. Kohteella kolme hoitotoimet tarpeellisina koki yhteensä 12 vastaajaa 14:sta. Metsäkohteella neljä noin kaksi kolmannesta vastanneista puolsi hoitotoimenpiteitä loppujen kolmasosan suhtautuessa niihin kielteisesti. Kohteella viisi hoitotoimia kannattavien osuus oli hieman pienempi. Mielenpiteessään epävarmojen osuus oli täällä melko suuri, lähes neljännes vastaajista. Myös kohteella kuusi hoitotoimiin myönteisesti suhtautuvien osuus oli vajaat kaksi kolmasosaa, mutta kielteisesti suhtautuvien osuus oli melko suuri, lähes kolmannes vastanneista. Kohteelle

seitsemän ehdotettuja toimenpiteitä puolsi jopa yhdeksän kymmenestä vastaajasta. Kohteella kahdeksan ehdotetut hoitotoimet tarpeellisina koki kolme neljäsosaa vastaajista loppujen vastustaessa niitä. (Metsäkohteet ja niille ehdotetut toimenpiteet liitteessä 2).



Lähes kaksi kolmannesta maastokyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että aluesuunnitelmassa esitettyjen hoitamattomien kohteiden määrä on riittävä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi (kuva 9). Keskimäärin yksi kahdeksasta vastaajasta koki näiden alueiden olevan riittämättömät kyseiseen tarkoitukseen. Tätä suurempi osuus, lähes neljännes vastaajista ei muodostanut mielipidettä kysyttyyn asiaan.

**9. Onko Jakomäki-Tattariharjun alueella mielestänne
riittävästi suunnitelmassa esitettyjä hoitamattomia kohteita
luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi?**



1.5 Muu saatu asukaspalaute

Yksittäisiä asukaskommentteja on tullut lisäksi puhelimitse ja sähköpostilla.

Jakomäen-Tattariharjun aluesuunnitelman luonnonhoidon osuuden vuorovaikutusraportti – luonnonhoidon työryhmä



Sisällys

1 Vuorovaikutus ja asukaspalaute	3
1.1 Suunnittelun koottu asukaspalaute	3
1.2 Asukaskysely ”Kerro kartalla” tulokset luonnonhoidon suunnitelmaosuutta koskien	3
1.3 Asukastilaisuudet	4
1.4 Maastokysely kesällä 2015	4
1.5 Muu saatu asukaspalaute	7
1 Luontojärjestöjen kommentteja pohjatietoihin, suunnitelman tekstiosaan sekä yleisiin teemoihin	10
1.1 Pohjatiedoista	10
1.2 Luontotietojärjestelmän arvokohteiden huomiointi	10
1.3 Arvometsien osoittaminen	11
1.4 Esitetyistä hakkuutoimenpiteistä	12
2 Rakennusviraston vastine luontojärjestöjen kommentteihin pohjatietoista, suunnitelman tekstiosasta sekä yleisistä teemoista	14
2.1 Pohjatiedoista	14
2.2 Luontotietojärjestelmän arvokohteiden huomiointi	14
2.3 Arvometsien osoittaminen	14
2.4 Esitetyistä hakkuutoimenpiteistä	16
3 Luontojärjestöjen kuviokohtaiset kommentit Tattariharju-Tattarisuon osa-alueilta	17
4 Rakennusviraston vastaukset luontojärjestöjen kuviokohtaisiin kommentteihin - vastaukset teemoittain	25
4.1 METSO inventoinnista	25
4.2 Arvometsistä C5	25
4.3 Metsien hoitotoimenpiteistä	26

1 Luontojärjestöjen kommentteja pohjatietoihin, suunnitelman tekstiosaan sekä yleisiin teemoihin

1.1 Pohjatiedoista

Suunnitelman pohjatiedot vaikuttaisivat olevan pääosin kunnossa. Maastokäynnillä havaittiin Jakomäen osa-alueella muutamia turhan isoja ja heterogeenisiä kuvioita, joita esitetään kuvioitaviksi uudestaan.

Lehtoja on suunnittelualueella hieman enemmän kuin nyt on tunnistettu. Muutamia tällaisia on yksilöity liitteen kuviokohtaisissa huomioissa.

Maastokatselmuksen yhteydessä saattoi havaita sen, että Innoforin alueella vuonna 2011 tekemät METSO-selvitykset eivät ole enää käyttökelpoisia, koska kuviointi on muuttunut ja täsmentynyt ko. selvityksen jälkeen. Etenkin Jakomäen pohjoisosassa muutaman kuvion luokka oli myös selvästi virheellinen yliarvottavaan suuntaan. Toisaalta taas Tattarisuon alueella on hyvin runsaslahopuustoisia METSO I-luokan lehtoja luokiteltu luokkaan II. Epäselväksi jää kuitenkin se, millä alueella selvityksiä on ylipäättänsä tehty (ilmeisesti vain laajemmilla ja yhtenäisimmillä metsäalueilla?).

Edellä mainituista puutteista huolimatta METSO-selvityksessä on kuitenkin onnistuttu melko hyvin tunnistamaan metsäluonnon METSO-näkökulmasta arvokkaimpien kuvioden muodostamat isoimmat kokonaisuudet. Tästä syystä selvityksen tulokset olisi hyvä esittää suunnitelma-aineistossa.

Toivomme, että saamme luonnonhoidon työryhmään tutustuttavaksi rakennusviraston näkemykset siitä, mitkä ovat METSO-mielessä arvokkaita kuvioita ja kuvioryppäitä suunnittelualueella etenkin arvometsiksi (C5) osoitettujen kuvioden ulkopuolella.

1.2 Luontotietojärjestelmän arvokohteiden huomiointi

Rakennusvirasto on selvästi ottamassa itselleen turhan voimakasta roolia sen tulkinnassa, mikä heikentää luontotietojärjestelmän arvokohteiden luonto- ja lajistoarvoja ja mikä ei. Tämä koskee etenkin alueiden merkitystä metsäalueina (ns. METSO-arvot) sekä lintualueina. Emme pysty antamaan tukeamme seuraaville aluesuunnitelmaluonnoksessa esitetyille näkemyksille:

- ”Kaikki luonnon arvokohteiksi todetut alueet on jätetty toimenpiteiden ulkopuolelle”.
- ”Arvokohteiden lisäksi myös suuri osa kuvioista, mitä ei ole luokiteltu varsinaisiksi arvokohteiksi, on jätetty kehittymään luonnontilaan tällä suunnitelmakaudella”.
- ”Kohteille (LTJ) ehdotetut toimenpiteet suunnitelmaan pikkutarkasti kyseinen luontoarvo huomioiden. Niillä ei heikennetä luontoarvoja, vaan monissa tapauksissa nimenomaan autetaan arvoja ylipäänsä säilymään tai olosuhteita jopa parannetaan (esim. Lehtipuuvältaisten lehtojen puuston ja pensaston ylläpito, tietyn kohteille

ominaisen lajiston suosiminen, puuston kehittämisen kerroksellisena, lahopuun säästäminen sopiviin kohtiin).

Kohtalaisen suurella joukolla LTJ:n arvokohteiksi määrittelemiä kuvioita suunnitellut toimenpiteet eivät nykyisillä käytännöillä toteuttane yllä kuvattuja tavoitteita. Usein kyse on siitä, että turvallisuussyillä perusteltavissa olevat toimet voidaan haluttaessa toteuttaa, yllä mainitut tavoitteet huomioiden, järkevästi ja moniarvoisesti poistamalla yksittäisiä puita erittäin maltillisesti ulkoilureitin varrella ja jättämällä kaadetut rungot lahopuiksi. Nykykäytäntöjen ja suunnitelmaluonnoksen perusteella on kuitenkin todennäköisintä, että esitetyt toimenpiteet toteutetaan turhan reippaasti, liian isolla alueella sekä unohtaen myös lahopuuston lisäämisperusteet.

Nykyiset hakkuu- ja hoitoesitykset mahdollistavat (osin toki riippuen toteutuksesta yksittäisten puiden poistossa sekä lahopuun jättopolitiikasta) Jakomäen osa-alueen pohjoisosan yhtenäisen metsäalueen luontoarvojen heikentämisen.

Malmin lentokentän ja Tattarisuon välissä sijaitseva yhtenäinen, lehtojen ja lehtoturvekankaiden muodostama erikoinen luontokokonaisuus on osin tunnistettu ja huomioitu suunnitelmassa. Aluekokonaisuuden pohjoisosassa sekä Tattarisuon teollisuusalueen lounaispuolella olisi erinomaiset perusteet lisätä arvometsien määrää sekä vähentää ja maltillistaa muutamia esitettyjä hakkuita ja hoitotoimia. Lopputuloksena alueella säilyisi Helsingin oloissa merkittävä lehtipuuvaltaisten lehtojen kokonaisuus.

1.3 Arvometsien osoittaminen

Liitteen lausunnoissa on yksilöity toistakymmentä luontoarvoiltaan merkittävää kuviota, joita esitämme arvometsiksi. Metsiköt edustavat joko oman luontotyyppinsä parhaimmistoa suunnittelualueella (mm. Jakomäen muutamia kalliometsäkuviot) tai tukevat ja vahvistavat jo arvometsiksi osoitettuja lehtokokonaisuuksia Tattariharju-Tattarisuon alueella.

Suojametsien käsittely

Merkittävä osa suunnittelualueen metsistä sijaitsee Lahdenväylän sekä muiden isompien teiden varsilla ja toimii siten vaihtelevassa määrin suojametsinä. Osassa tapauksesta kyseessä on suojavyöhyke suhteessa ulkoilureittiin, toisissa tapauksissa asutukseen tai teollisuustontteihin. Osaa suojavyöhykemetsistä käytetään virkistysalueina, osan käyttö on melun ja sijainnin takia ilmeisen vähäistä. Etenkin tilanteissa, joissa suojavyöhyke toimii melu-, pöly- ja näkösuojana liikenneväylän ja asutuksen tai liikenneväylän ja virkistykseen käytetyn ulkoilureitin tai polun välillä, tulisi luonnonhoidossa korostaa metsän suojavaikutusta.

Kokonaisuutena arvioiden suojametsien käsittely suunnittelualueella vaikuttaa turhan voimaperäiseltä. Erityistä kritiikkiä herättää esitettyjen, suojavyöhykkeen hoidon kannalta tarpeettomien harvennushakkuiden suuri määrä.

Lahdenväylän länsipuolisiin suojametsiin ei aikataulusyistä johtuen ollut mahdollista maastokäynnillä tutustua. Näissä vaikuttaisi aluesuunnitelman kuviokohtaisten aineistojen

perusteella olevan melko monipuolisia ja reheväpohjaisia (pääosin lehtomaisiksi kankaiksi arvioituja, todennäköisesti osa lehtoja) kuvioita. Kuvioden valtapuusto vaihtelee 20 ja 60 vuoden välillä ja sisältää rauduskoivuvaltaisten metsiköiden ohella haapavaltaisia metsiköitä, yhden kuusivaltaisen metsikön sekä kuusi kuviota, joiden pääpuulaji on muita lehtipuita (pajua, raitaa, pihlajaa?). Käytännössä yli 2/3 Lahdenväylän länsipuolisista suojametsistä esitetään käsiteltäväksi harvennushakkuilla sekä pienpuuston hoidolla. Toimenpidetarvetta (etenkin harvennus ja koko kuvion kattava pienpuuston hoito) tulisi harkita uudestaan etenkin, mikäli alueella on ilman harvennushakkuita kehittyneitä, puulajisuhteiltaan monipuolisia metsiköitä.

Monet suojametsistä ovat myös luonteeltaan sellaisia, että niihin olisi täysin luontevaa antaa muodostua nykyistä runsaammin maalahopuuta. Tämä olisi helppo toteuttaa kuvioden ydinosa-alueen osalta hallitun luonnonhoitoa kautta sekä reunavyöhykkeiden osalta hakkuutoimenpiteiden yhteydessä.

1.4 Esitetyistä hakkuutoimenpiteistä

Suunnittelualueella olisi nähdäksemme perusteita joko luopua hakkuusta tai keventää jonkin verran esitettyjä hakkuita merkittävällä määrällä kuvioita. Tällaisia kuvioita on yksilöity liitteessä 1.

Harvennukset

Suunnittelualueella on kohtalainen määrä kuvioita, joissa harvennushakkuiden sijasta kannattaisi tukeutua yksittäisten puiden poistoon tai jättää kuvio lepoon tulevilla suunnitelmakaudella.

Yksittäisten puiden poisto

Maastokatselmusten yhteydessä syntyi vahva vaikutelma siitä, että yksittäisten puiden poistoja oli esitetty toimenpiteenä monille sellaisille kuvioille, joiden puuston nykyinen ja ennustettavissa oleva tila antaisi perusteet jättää kuviot rauhaan seuraavan kymmenvuotiskauden ajaksi. Joitakin tällaisia kuvioita on yksilöity lausunnon liitteissä. Toimenpiteiden poistaminen ei toki estä sitä, etteikö kuvioilta voida kaataa ongelmapuita, mikäli niitä suunnitelmakaudella ilmaantuu.

Pienpuuston hoito

Molemmilla osa-alueilla pienpuuston hoitoa esitetään käytännössä kaikille niille kuvioille, joille kohdistuu muitakin hoitotoimenpiteitä. Aluesuunnitelmassa on valittu se linja, että pienpuuston hoidon osalta ei ole yksilöity sitä onko tarkoitus käsitellä pääosa kuviosta vai vain esimerkiksi ulkoilureitin lähialue. Tästä syystä esitetyistä toimenpiteistä ei ole luonnonhoidon näkökulmasta mahdollista järjkipäisellä ja hyödyllisellä tavalla kommentoida.

Ongelmaa syventää se, että suunnittelualueella (etenkin Tattarisuo-Tattariharjun osa-alueella) on runsaasti lehtoja ja lehtoturvekankaita, joiden arvokkaihin rakennepiirteisiin monipuolinen pienpuusto olennaiselta osalta kuuluu. Pienpuuston hoitoa esitetäänkin



monelle sellaisella lehtokuviolle, joissa sen toteuttaminen koko kuviolla olisi paitsi turhaa myös mahdollisesti hyvin haitallista.

Esitämmeikin suunnitelmaa täsmennettäväksi siten, että suunnitelmassa ohjeistetaan sekä yleistekstissä että kuviokartoilla tarkemmin pienpuuston hoidon kohdistuminen koko kuviolle tai pelkästään ulkoilureitin tai liikenneväylän varteen. Erityisen tärkeää tämä on lehdoiksi tai lehtomaisiksi kankaiksi arvioituilla kuvioilla.

2 Rakennusviraston vastine luontojärjestöjen kommentteihin pohjatietoista, suunnitelman tekstiosasta sekä yleisistä teemoista

2.1 Pohjatiedoista

Kuviotietoja ja toimenpiteitä on päivitetty näiltä osin, jolloin päivitettyt kuviot tulevat mukaan luonnonhoidon toteutussuunnitelmaan.

Järjestöjen huomiot lehdoista tarkistetaan ja päivitetään suunnittelujärjestelmään, jolloin päivitettyt kuviot tulevat mukaan luonnonhoidon toteutussuunnitelmaan.

Rakennusvirasto päivittää aluesuunnittelun yhteydessä Innoforin tekemän 2011 METSO-inventoinnin tuloksia. Nämä päivitykset lähetetään ympäristökeskukselle, joka lataa ne LTJ-järjestelmään. Tämän alueen osalta tiedot on lähetetty keväällä 2015 ympäristökeskukselle, joka ei ole vielä korjannut tietoja LTJ-järjestelmään.

2.2 Luontotietojärjestelmän arvokohteiden huomiointi

Jakomäen alueen alustavat hoitotarpeet ovat pääosin turvallisuusnäkökohtien ja lähimaisemien huomioimista eli reittien, teiden ja tonttien varsien lähivyöhykkeiden heikentyneiden ja kuolleiden puiden poistoa ja pienpuuston hoitoa. Alueen pohjoisosissa on myös jonkin verran iäkkäitä ja huonokuntoisia kuusikoita sellaisilla paikoilla, joissa niitä täytyy alkaa uudistamaan keinollisesti pienaukoin ja luontaisesti latvusaukoin. Muutamissa paikoissa nuoren ja varttuneen puuston elinvoimaisuutta, sekapuustoisuutta ja kerroksellisuutta olisi lisäksi hyvä tukea harvennuksilla ja pienpuuston hoidolla. Noin puolet alueesta jää kokonaan toimenpiteiden ulkopuolelle tällä suunnitelmakaudella.

Kaikki luonnon arvokohteiksi todetut alueet on jätetty toimenpiteiden ulkopuolelle. Arvokohteiden lisäksi myös suuri osa kuvioista, mitä ei ole luokiteltu varsinaisiksi arvokohteiksi, on jätetty kehittymään luonnontilaan tällä suunnitelmakaudella. Kaiken kaikkiaan noin puolet alueen pinta-alasta on kokonaan toimenpiteiden ulkopuolelle tällä suunnitelmakaudella.

Lisäksi niillä alueilla, missä toimenpiteitä on tarkoitus tehdä, luonnon monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään suosimalla kerroksellista metsänhoitoa, säästämällä kuollutta ja lahoa puuta ja hoitamalla pensaskerrosta vaihtelevasti jättämällä pensasryhmiä ja yksittäisiä taimiyksilöitä pensaskerrokseen.

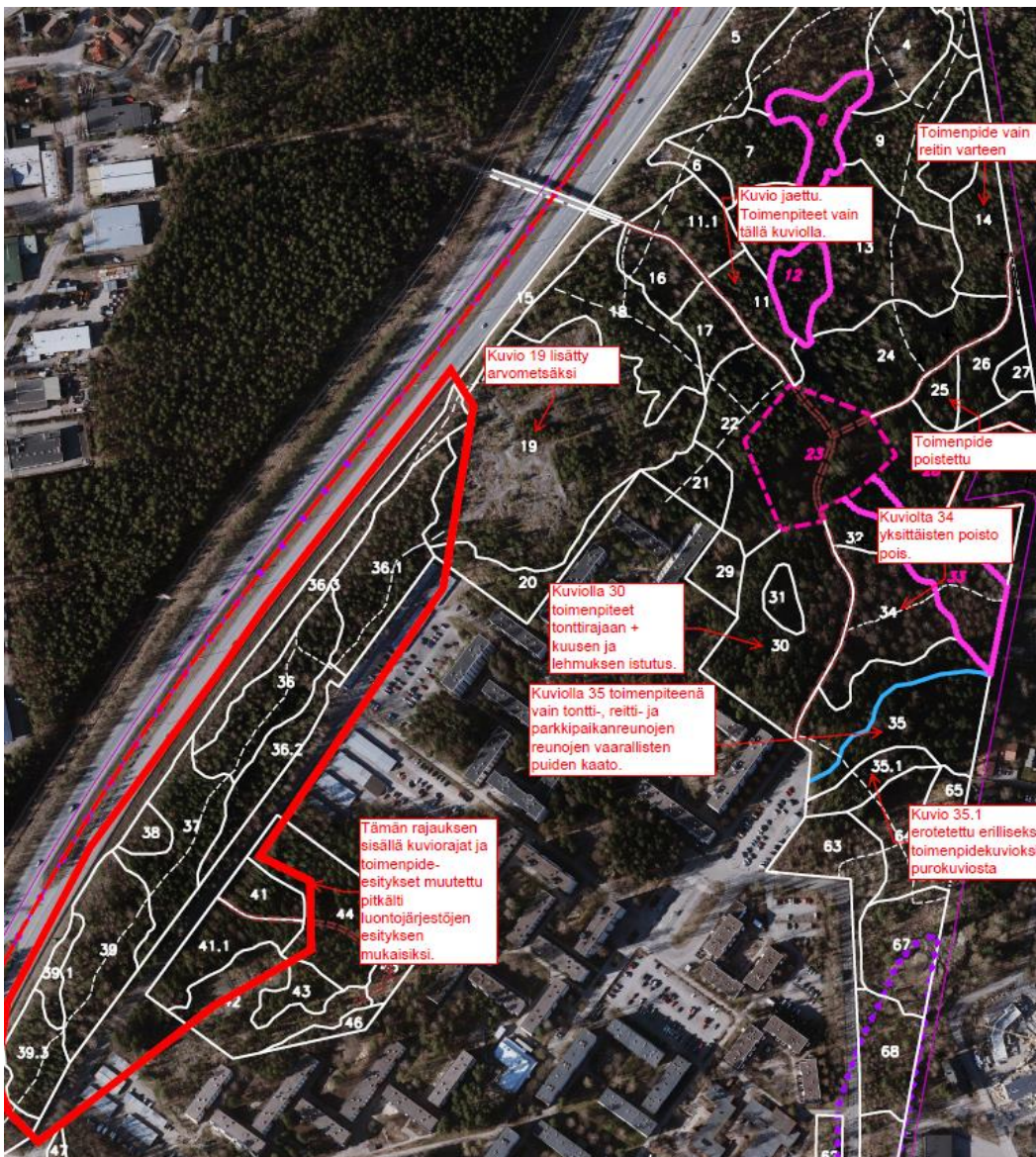
2.3 Arvometsien osoittaminen

Jakomäen pohjoisosan suurin (2,33 ha) ja edustavin kalliokuvio 19 on lisätty C5-arvometsäksi. Näin ollen pelkästään Jakomäen osa-alueen luonnonhoidon pinta-alasta lähes neljännes (23 %) on joko luonnonsuojelualueita tai C5-arvometsiä. Tätä on pidettävä todella korkeana osuutena ottaen huomioon alueen metsäisten alueiden sijainnin suhteessa kaupunkirakenteeseen. Lisäksi moni metsäalue, joka ei täytä C5- arvometsäkriteerejä, on merkitty METSO-ohjelman mukaisiksi suojelukohteiksi.

Suojametsien käsittely

Suojametsien hoito perustuu juuri olemassa olevien suojametsävaikutusten ylläpitoon ja kehittämiseen. Osiin suojametsistä on esitetty harventamista juuri siksi, että niiden latvuseros pysyisi elinvoimaisena ja tuuheana. Lisäksi harvennuksilla parannetaan metsien kerroksellisuutta, koska harventaminen parantaa isomman puuston alla olevan alikasvoksen uudistumista ja/tai kehittymistä.

Jakomäen osa-alueella Lahdenväylän ja Mätästien välisellä suojametsäosuudella kuviorajaukset ja toimenpiteet on muutettu hyvin pitkälti luontojärjestöjen esitystä vastaavaksi ja asia on katselmoitu luontojärjestöjen edustajan kanssa maastossa. Tämän katselmuksen yhteydessä katselmoitiin myös muita Jakomäen osa-alueen kuviota, joista järjestöillä ja rakennusvirastolla oli eri näkemystä. Myös näiden kuvioiden osalta päästiin yhteen ymmärrykseen. Jakomäen osalta suurimmalla osalla kuvioiden toimenpidetarpeista ja kuviorajauksista on tämän käynnin jälkeen yhteinen näkemys.



Maastomuistio suunnittelijoiden ja luontojärjestöjen edustajan katselmuksesta.

2.4 Esitetyistä hakkuutoimenpiteistä

Harvennukset

Rakennusvirasto on muuttanut joitakin harvennuksia yksittäisten puiden poistoksi luontojärjestöjen esityksen mukaan mm. Mätästien varrella Jakomäen osa-alueella. Lisäksi osa harvennuksista on kohdistettu alkuperäistä pienemmälle alueelle luontojärjestöjen esityksen mukaan.

Yksittäisten puiden poisto

Joidenkin kuvioiden toimenpide on poistettu kokonaan luontojärjestöjen esityksestä. Lisäksi monilla kuvioilla minne kyseistä toimenpidettä on esitetty, toimenpide tarkoittaa vain muutaman puun poistoa reitin varrelta, jolloin toimenpiteellä ei ole vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen.

Pienpuuston hoito

Kaikki arvokkaiksi luontokohteiksi todetut kuviot jätetään pienpuuston hoidon ulkopuolelle. Lisäksi monessa tapauksessa pienpuuston hoidolla on ainoastaan metsää ja maisemaa monipuolistava vaikutus, koska siinä poimitaan monotonisen pihlajikon seasta muiden puulajien yksilöitä esiin.

3 Luontojärjestöjen kuviokohtaiset kommentit Tattariharju-Tattarisuon osa-alueilta

TATTARISUO-TATTARIHARJUN OSA-ALUE

Kuvio 6: Esitetty toimenpide (puustoryhmien harvennus) on perusteltu.

Kuvio 11: Ojan ja ulkoilureitin ympärillä on vakava jättipalsamiongelma. Syytä esittää torjuntatoimenpiteitä aluesuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmassa.

Kuvio 12: Runsaslahopuustoinen, METSO I-luokan kriteerit täyttävä iäkäs lehtokuvio arvolehdoksi osoitetun lehtokuvion 11 kupeessa. Kuviolle on esitetty uudistamista pienaukolla ja pienpuuston hoitoa. Sijainti puoltaisi kehittämistä runsaslahopuustoisena arvolehtona. Esitetty toimenpide kannattaa korvata yksittäisten puiden poistolla/kaadolla ulkoilureitin varresta.

Kuvio 13: Tienvarressa sijaitseva lehtokuvio, jossa koivujen joukossa kasvaa mukavasti tuomea, lisäksi raitalahopuuta on näkyvästi. Hyvä näkösuoja ulkoilureitin ja tien välissä. Täyttää METSO II-luokan lehdon kriteerit. Esitetty harvennus ja pienpuuston hoito luonto- ja suojeluarvoille haitaksi, suunnitelmakaudella on tarvetta lähinnä reunojen pienpuuston maltilliselle hoidolle.

Kuvio 14: Iäkäs kuusivaltainen lehtoturvekangas, puustosta poimittu säännöllisesti vanhoja kuusia ja uudistuminen jo alussa. Esitetyn pienaukkohakkuun sijasta voisi riittää se, että jatkettaisiin suunnitelmakaudella yksittäisten puiden poimintaa ulkoilureitin varresta olemassa olevia valoaukkoja tukien.

Kuvio 15: Kuusikoituva koivikko teollisuusalueen reunassa. Hyvä näkösuoja. Esitetty harvennus tarpeeton eli perustellumpaa antaa kehittyä nykyrakenteella.

Kuvio 17: Tasarakenteinen vanha kuusikko. Perusteltu paikka sijaintinsa ja luonteensa takia esitetylle pienaukkohakkuulle.

Kuvio 18: Nuori koivu- ja pihlajametsikkö teollisuusalueen kupeessa. Harvinainen puustorakenne, joka sopisi kehitettäväksi harventamattomana (esitetty harvennusta), jolloin tuottaisi melko nopeasti ohutläpimittaista pihlajalahopuuta.

Kuvio 19: Nuori haavikko teollisuusalueen reunassa. Monimuotoisuussyistä kannattaisi jättää harventamatta, jolloin tuottaisi ohutläpimittaista haapalahopuuta.

Kuvio 20: Pieni, luontaisesti kehittynyt nuoripuustoinen koivuvaltainen kuvio teollisuusalueen lähellä. Voisi hyvin jättää kehittymään ilman esitettyä ensiharvennusta.

Kuvio 21: Pieni, luontaisesti kehittynyt nuoripuustoinen koivuvaltainen kuvio teollisuusalueen lähellä. Voisi hyvin jättää kehittymään ilman esitettyä ensiharvennusta.

Kuvio 22: Iso kuvio, joka kannattaisi jakaa kahteen osaan eli runsaslahopuustoiseen, METSO I-luokan lehtomaisen kankaan kriteerit täyttävään pohjoisosaan sekä niukkalahopuustoisempaan (METSO II-III) eteläpuoliskoon. Esitetty harvennushakkuu on kuvion luonto- ja virkistysarvoille haitaksi, joten toimenpide kannattaisi poistaa. Sen sijaan esitetty pienpuuston hoito pihlajaan kohdennettuna on paikallaan. Lisäksi tarpeen toteuttaa roskien keruu kuvion pohjois- ja länsiosasta.

Kuvio 23: Monipuolista, kohtuullisessa määrin eri-ikäisrakenteista sekametsälehtoa (määritetty lehtomaiseksi kankaaksi), jossa jonkin verran lahopuuta. METSO II-III-luokan lehtoa. Esitetyt

toimenpiteet (harvennus ja pienpuuston hoito kuvion luontoarvoille haitaksi, joten toimenpiteet on syytä poistaa. Perustetta ainoastaan reitin lähivyöhykkeen pienpuuston hoidolle.

Kuvio 24: Lehtomaista kangasta/tuoretta lehtoa oleva kuvio, jossa varttuneen kuusivaltaisen puuston alla todella tiheää pihlajaa. Kuvion pohjoisosa on rakenteeltaan hieman monipuolisempaa (ja samalla tärkeä näkö- ja melusuoja ulkoilureitin suuntaan). Esitetty harvennushakkuu koko kuvion osalta melko turha, eteläosassa jonkinlainen ryhmittäinen harvennus voisi olla perusteltu. Koko kuviolla pihlajaa vähentävä pienpuuston hoito sen sijaan toimenpiteenä perusteltu.

Kuvio 25: Esitetty täyttömäen rinteiden kasvatusmännikön harvennus toimenpiteenä hyvin perusteltavissa.

Kuvio 27: Jätemaille luontaisesti kehittynyt nuori, puoliavoin sekametsälehto. Kuviolla on lievä vieraslajiongelman (jättitatar). Esitetty ensiharvennus toimenpiteenä turha.

Kuvio 29: Kevyt lisäharvennus ei liene haitaksi tälle tasarakenteiselle kasvatusmännikölle.

Kuvio 32: Kuvion länsiosassa on tuoreen lehdon sekametsä, itäosassa pieni kuusivaltainen lehtomaisen kankaan laikku. Hyvä melu- ja näkymäsuoja tien suuntaan, joten ei järkevää käsitellä. Maastokäynnillä ei havaittu perustetta sen enempää esitettyyn yksittäisten puiden poistamiseen kuin pienpuuston hoitoonkaan.

Kuvio 41: Runsaslahopuustoinen iäkäs sekametsä (METSO I), mutta sijaitsee siten (= rajautuu tiehen, rakennuksiin ja ulkoilureittiin), että luontaisen kehityksen jatkaminen ei liene pitkään mahdollista. Esitetty uudistamistoimenpide siis perusteltu.

Kuvio 45: Kuvio kannattaisi jakaa kahtia itä- ja keskiosan avoimempaan osaan ja länsiosan tiheään pihlajametsikköön. Jälkimmäisen voisi Helsingissä harvinaisen puustorakenteensa takia osoittaa vaikka kehittyväksi arvometsäksi.

Kuvio 46: Tiheä, lähinnä haapaa ja pihlajaa kasvava nuori lehtometsikkö. Syytä jättää esitetty ensiharvennus tekemättä ja antaa tämän Helsingissä harvinaisen puustorakenteen kehittyä luonnontilassa. Kuviota esitetään myös arvometsäksi (C5).

Kuvio 48: Koivuvaltainen lehtokuvio, koivun joukossa myös pihlajaa, haapaa ja tuomea. Lahopuumäärä lähellä 10 kuutiometrin hehtaaritason eli METSO-kohteena luokkaa I tai II. Osa laajempaa arvolehdon rypästä eteläpuolisten kuvioiden kanssa. Esitetyt toimenpiteet (harvennus ja pienpuuston hoito) turhia ja luontoarvoille haitallisia. Kuviota esitetään arvometsäksi (C5) ja hoitotoimenpiteeksi vain pienpuuston hoitoa ulkoilureitin varressa.

Kuvio 49: Erikoisen varttunutta mäntyä ja koivua kasvava lehtoturvekangas, jossa on myös jonkin verran lahoppuuta. Esitetyt toimenpiteet (harvennus ja pienpuuston hoito) kannattaisi pitkään ilman voimakkaampia hoitotoimia kehittyneen luontoalueen yhtenäisyyden säilyttämiseksi korvata vain ulkoilureitin varren pienpuuston hoidolla. Kuvion sijainti ja erikoinen luonne antaa perusteita myös arvometsäksi (C5) osoittamiselle.

Kuvio 50: Lahopuustoinen koivuvaltainen lehto, jossa kasvaa aluspuuna myös tuomea. Eri-ikäistä koivulahoppuuta on kuviolla melko runsaasti (yli 10 kuutiometriä/ha), joten täyttää METSO I-luokan kriteerit. Arvoa lisää kytkeytyneisyys muihin arvolehdon kuvioiden kanssa. Kuvio kannattaa osoittaa arvometsäksi (C5) ja toimenpidevalikosta poistaa esitetyt toimenpiteet (erikoishakkuu sekä pienpuuston hoito). Ainoa tarvittava toimenpide on pienpuuston hoito kapealla vyöhykkeellä (2 m) ulkoilureitin varrella.

Kuvio 52: Aikaisempia lehtokuvioita hieman tasarakenteisempi lehtokuvio, jossa varttunutta koivua,

jokunen raita sekä jonkin verran lahoppuuta. Täyttäneen METSO II-luokan lehdon kriteerit. Kuviolle on esitetty harvennusta ja pienpuuston hoitoa. Kuvion kehittyvien luontoarvojen ja sijainnin (= liittyy suoraan muihin arvometsiin) takia toimenpiteet on syytä poistaa ja tyytyä kuvion osalta vain ulkoilureitin välittömän lähialueen pienpuuston käsittelyyn.

Kuvio 57: Puoliavoin koivuvaltainen kuvio ulkoilureitin varressa. Ei perustetta esitettylle harvennushakkuulle

Kuvio 60: Harvinainen haapa-pihlajapuustoinen nuoren metsän kuvio. Harvinaisen puustorakenteensa puolesta kannattaisi antaa kehittyä luonnontilassa (nyt esitetty ensiharvennusta ja pienpuuston hoitoa).

Kuvio 62: Nuori haapavaltainen metsikkö, jota esitetty ensiharvennettavaksi. Toimenpiteelle on vaikea nähdä perusteita.

Kuvio 70: Koivua, haapaa ja raitaa kasvava lehto, jossa runsaasti (15-20 kuutiometriä/ha) raita- ja koivulahoppuuta. Erinomainen METSO I-luokan lehto, joka liittyy suoraan rakennusviraston esittämään arvometsäkuvioon 82. Esitetyt toimenpiteet (harvennushakkuu ja pienpuuston hoito) täysin perustelemattomia ja kuvion luontoarvoille haitallisia. Toimenpiteet on syytä poistaa ja osoittaa kuvio arvometsäksi (C5).

Kuvio 71: Kuviolla kulkee moottoriharjoittelurata. Esitetyn harvennushakkuun sijasta riittäisi ehkä yksittäisten puiden poiminta kuten on tähänkin asti tehty.

Kuvio 75: Vanha kuusikoituva männikkö turvekankaalla, alla melko paljon pihlajaa. Lahoppuuta vielä niukasti. Kuviolle on esitetty erikoishakkuuta. Maastokäynnillä ei havaittu mitään toimenpidetarvetta ainakaan kuvion sisäosissa.

Kuvio 76: METSO I-luokan iäkäs runsaslahoppuustoinen lehtomainen kangas. Kuviolla on paha roskaongelma ja se tulisi ottaa kaupungin siivousoperaation kohteeksi.

Kuvio 78: Kuusikoitumassa oleva koivuvaltainen puusto, joukossa kasvaa muutamia haapoja. Hyvään suuntaan kehittyvä rakenne, osa kuviosta soistumassa. Hyvä METSO III-luokan kuvio (soistuneet osat luokkaa II). Kuviolla ei ole mitään toimenpidetarvetta (esitetty erikoishakkuuta).

Kuvio 80: Vielä puoliavoin, hyvään suuntaan kehittymässä oleva kulttuurilehto, jossa varttunutta koivua ja eri-ikäistä tuomea. Kuviolle on esitetty erikoishakkuuta sekä pienpuuston hoitoa. Kumpikaan toimenpide ei ole perusteltu.

Kuvio 81: Vanhoja kuusia sekä eri-ikäistä koivua kasvava sekapuusto. Kuviolle on esitetty luontaisen uudistamisen valmistelua. Toimenpide esitetään korvattavaksi tonttien laidan poimintahakkuulla.

Kuvio 83: Ulkoilureitin reunakuvio, jolle on esitetty erikoishakkuuta ja pienpuuston hoitoa. Toimenpide esitetään muutettavaksi maltilliseksi yksittäisten puiden poistoksi, rungot on syytä jättää kuviolle lahoppuiksi. Pienpuuston hoidossa on syytä säästää tuomia ja muita mahdollisia lehtopensaita eli vähentää lähinnä pihlajan osuutta.

Kuvio 87: Tasarakenteinen vanha kuusikko tonttien laidassa. Looginen paikka pienaukolle (nyt esitetty jotakin toimenpidettä, josta ei saa kuviokartalta selkoa).

Kuvio 88: Metsittyvä ex-niitty, jossa koivuja ja jokunen iso kuusi. Yhden kuusen alla isosti vanhaa asumisjätettä, joka kannattaisi siivota kaupungin toimesta.

Kuvio 89: Kannattaisi kuvioda kahdeksi (itäosan arvolehto ja länsiosan ojanvarsi). Itäosan

monipuolinen lehto sopisi hyvin arvometsäksi (C5).

Kuvio 90: Entinen niitty, johon noussut epätasaisesti koivikkoa. Esitetylle harvennushakkuulle on vaikeaa löytää perustetta.

Kuvio 92: Eirakenteinen lehto, jossa paljon vanhoja koivuja, varttunutta haapaa sekä alla koivua ja tuomea. Näkyvästi lahoppuuta. Kuvio täyttää METSO II-luokan lehdon kriteerit ja melko pian myös luokan I kriteerit, kunhan lahoppumäärä hieman nousee. Toimenpiteeksi kuviolla riittää reitin reunan pienpuuston hoito sekä muutaman lähimpänä reittiä sijaitsevan kuolleen tai lahovikaisen koivun kaato maalahoppuiksi.

Kuvio 94: Lehto (ei lehtomainen kangas), jossa kasvaa tiheähköä harmaaleppää, tuomea, haapaa ja raitaa. Kuviolla on jo jonkin verran lehtilahoppuuta. Kuvio täyttää METSO II-luokan lehdon kriteerit. Kuviolle on esitetty erikoishakkuuta sekä pienpuuston hoitoa. Vaikea nähdä mitään järkevää hoitotarvetta sen lisäksi, että ulkoilureitin lähivyöhykkeen (2 m) pienpuustoa jossakin vaiheessa suunnitelmakautta hoidetaan.

Kuvio 99: Harva koivuvaltainen puusto, eteläosassa ulkoilureitin varressa tiheästi alikasvoskuusta. Koko kuvion jatkoharvennuksen sijasta kannattaisi lähinnä vähentää kuusen määrää ulkoilureitin varresta.

Kuvio 100: Vanhapuustoinen kuvio on jo pidempään ollut poimintahakkuiden piirissä. Puuston tila ja kuvion sijainti antaa perusteita jatkaa toimintaa tulevallakin suunnitelmakaudella. Jatkossa voisi myös jättää jokusen poistettavan puun lahoppuiksi.

Kuvio 112: Tyylikäs entinen pihapiiri, jossa vanha lehmus, omenapuita, syreenipensaita yms. Sopii hyvin hoidetuksi puistometsäksi.

Kuvio 120: Hyväkuntoinen sekapuusto. Esitetty harvennushakkuu täysin turha, ei edes havaittua yksittäisten puiden poistotarvetta.

Kuvio 121: Ei maastossa havaittua harvennusperustetta.

Kuvio 122: Maisemallisesti komea sekapuustoinen lehtorinne (ei lehtomaista kangasta). Esitetty harvennushakkuu kuvion maisema- ja luontoarvoille haitallinen, ei edes havaittua yksittäisten puiden poistotarvetta.

Kuvio 125: Komea koivua, haapaa ja raitaa kasvava lehtomäki, paikoin mukavasti myös tuomea. Osalla kuviosta runsaasti raitalahoppuuta. METSO II-luokan lehto. Esitetyt toimenpiteet (harvennushakkuu ja pienpuuston hoito) luonto- ja virkistysarvoille haitaksi. Toimenpiteitä esitetään poistettavaksi. Kuviota esitetään arvometsäksi (C5).

Kuvio 134: Hyväkuntoista haapaa ja mäntyä kasvava kuvio. Maastokäynnillä ei havaittu perustetta esitetylle erikoishakkuulle (mitä se sitten käytännössä olisikaan).

Kuvio 135: Viiden puulajin (koivu, pihlaja, haapa, raita, tuomi) luontaisesti kehittyntä, nuorta ja varttunutta sekapuustoa kasvava kuvio, joka lienee lehtomaisen kankaan sijasta lehtoa. Esitetty harvennushakkuu vaikuttaa hyvän sekametsärakenteen turhalta heikentämiseltä.

JAKOMÄEN OSA-ALUE

Kuvio 2: Ylispuumäntyjen alle kehittynyt nuori, tiheä koivikko. Kuviolle esitetty ensiharvennusta sekä pienpuuston hoitoa. Esitetyt toimenpiteet paikallaan, kunhan kuviolle jätetään myös joitakin harventamattomia koivuryhmiä.

Kuvio 4: Luonnontilaiseen korpikuvioon (kuvio 8) liittyvä puustoltaan luonnontilaisen kaltainen kalliometsä. METSO-arvoiltaan luokkien I ja II rajoilla. Syytä osoittaa arvometsäksi (C5), jolloin muodostaa korven kanssa hyvän kuviorypään.

Kuvio 5: Nuoripuustoinen mäntyvaltainen metsikkö. Kuviolle on esitetty harvennushakkuuta sekä pienpuuston hoitoa. Toimenpiteissä on syytä korostetusti huomioida kuvion suojavyöhykemerkitys.

Kuvio 7: Varttunut mäntyvaltainen puusto. Esitetylle harvennushakkuulle ei maastokatselmuksella havaittu perusteita (valtapuusto on maaperän kallioisuudesta johtuen luontaisesti väljäasentoista). Sen sijaan maltillinen pienpuuston hoito paikallaan.

Kuvio 10: Luonnontilaisen kaltainen METSO I -luokan kalliometsä. Kuvio tulisi osoittaa arvometsänä.

Kuvio 11: Nykyinen kuvio on liian heterogeeninen ja se kannattaisi jakaa kahtia (itä- ja länsiosaan, itäosan kuvio hieman länsiosaa pienempi). Itäisemmällä osakuviolla voi toteuttaa harvennuksen, mutta läntisemmällä, jo nykyisin väljäasentoisella osakuviolla se on täysin turha. Mikäli kuvion jakoa ei tehdä, niin suhtautumisemme kuvion merkitsemiseen aluesuunnitelmassa harvennuskuvioksi on kielteinen.

Kuvio 13: Turhan heterogeeninen kuvio, joka tulisi jakaa kahtia. Kuvion itäosan hyvin runsaslahopuustoinen osa kannattaisi yhdistää nykyiseen kuvioon 14 ja osoittaa arvometsäksi (C5).

Kuvio 14: Reheväpohjainen, harjanteen reunalla sijaitseva varttunut mäntyvaltainen metsikkö, johon on eriaikaisten tuulituhojen kautta muodostunut runsaasti eri-ikäistä lahoppuuta. Lahoppuustoisuuden takia METSO I-II luokan kuvio. Esitetty harvennushakkuu on huonosti perusteltu eli heikentäisi luontoarvoja sekä lisäisi entisestään tuulituhoriskiä (sijainti erittäin tuulituhoherkässä paikassa aukeahkolta asuinalueelta nousevassa jyrkässä rinteessä). Kuvio on syytä osoittaa arvometsäksi (C5).

Kuvio 17: Mikäli kuviolle tehdään pienaukko, se tulisi sijoittaa kuvion itäosaan, ja säästää kuvion länsiosan suuret puut (mäntyjä, kuusia). Kuvion sijainti mahdollistaisi myös sen kehittämisen ilman uudistushakkuuta.

Kuvio 18: Luonnontilaisen kaltainen kuivahkon kankaan mäntyvaltainen metsikkö, jossa on jonkin verran lahoppuuta. Suunnittelualueen harvoja luonnontilaisen kaltaisia karumpia kangasmetsiä. Syytä osoittaa arvometsäksi (C5).

Kuvio 19: Suunnittelualueen mahdollisesti edustavin, puustoltaan luonnontilaisen kaltainen kalliometsä. Täyttää METSO I-luokan kalliometsän kriteerit. Syytä osoittaa arvometsäksi (C5).

Kuvio 21: Sijainniltaan ja puuston luonteen puolesta järkevä paikka pienaukkouudistamiselle.

Kuvio 22: Kuviolla ei maastokäynnillä havaittu perusteita yksittäisten puiden poistamiselle. Mahdollinen poistotarve suunnitelmakaudella pitäisi rajat yksinomaan pohjoisosan ulkoilureitin varteen.

Kuvio 25: Vanhapuustoinen mäntyvaltainen mäki, jonne on esitetty erikoishakkuuta. Mitään järjestelmällistä perustetta kyseiselle hakkuuesitykselle ei maastossa havaittu.

Kuvio 26: Esitetty yksittäisten puiden poisto perusteltua korkeintaan reitin varressa ja hyvin maltillisesti. Kaadettavat puut sopivat hyvin kuviolle maalahopuiksi.

Kuvio 29: läkästä männikköä, ei tarvetta yksittäisten puiden poistolle, mahdollisesti tontin reunaa lukuun ottamatta.

Kuvio 30: Maastokäynnillä ei havaittu niin ilmeisiä nykyisiä tai tulevia ongelmapuuta, että esitetty yksittäisten puiden poisto kannattaisi kirjata aluesuunnitelmaan. Jatkossa kuviolta kaadettavat puut kannattaisi jättää maalahopuiksi.

Kuvio 34: Puustoltaan hyväkuntoinen lehtokuvio ulkoilureitin vieressä. Esitetty yksittäisten puiden poisto on toimenpiteenä tarpeeton suunnittelukaudella ja se tulee poistaa. Kuviolta myöhemmin ajoittain kaadettavat rungot (lähinnä isoja koivuja) on syytä jättää maalahopuiksi kuviolle.

Kuvio 35: läkä kuusivaltainen lehtomaisen kankaan kuvio, jonka poikki virtaa uomaltaan syvä ja eroosion kohteena oleva puro, johon johdetaan ilmeisesti hulevesiä. Puron uomaa on syytä Helsingin oloissa pitää luonnontilaisen kaltaisena. Kuviolla on merkittävä määrä erikokoista kuusilahopuuta (myös vanhoja, vaateliaalle lajistolle erityisen tärkeitä runkoja). Kuvio täyttää valtapuuston iän ja lahoppuustoisuuden perusteella METSO I luokan kangasmetsän kriteerit, vaikka valtapuusto onkin tasarakenteista.

Kuviolle on esitetty luontaisen uudistamisen valmistelua. Esitämme toimenpiteen poistamista ja korvaamista tonttien rajalla tehtävällä yksittäisten puiden poistamisella. Jatkossa kuviolta mahdollisesti kaadettavat rungot on syytä jättää maastoon ja käyttää niitä kulun ohjaukseen kulutuseroosion ehkäisemiseksi ja uuden puusukupolven taimettumisen mahdollistamiseksi.

Kuvio 36: Suojavyöhykkeenä asutuksen ja moottoritien välissä toimivaa, puustoltaan heterogeenistä aluetta. Suunnitelmassa esitetty kuvio ei vastaa maastotodellisuutta; kuvioita tulisi olla yhden sijasta kolme (liitte 2 kuviot G, H ja I). Kuviolla I ei suojavyöhykenäkökulmasta ole toimenpidetarvetta; puusto on kerroksellista ja kehittymässä hyvään suuntaan. Kuvion G 2-jakson kuusten harventaminen ja pienpuuston hoito edellyttäisi että kuviolle H syntyisi ensin riittävän suurikokoinen kuusialikasvos, jotta suojavaikutusta ei toimenpiteissä menetettäisi; käytännössä tämä vie seuraavalle suunnitelmakaudelle. Kuviolla H ei ole suunnitelmakaudella toimenpidetarvetta lukuun ottamatta mahdollista yksittäisten puiden poistoa kadun varresta.

Kuvio 37: Hieman tarvetta kuviorajan rukkaamiselle (ilmakuva kuvio F). Toimenpiteeksi kannattaisi muuttaa ryhmittäinen harvennus.

Kuvio 39: Kuvio syytä jakaa kolmeksi jo puuston tilarakenteen ja puulajisuhteiden suuren vaihtelun takia (liite 2, kuviot B,C ja D ilmakuvalle). Eteläisimmällä kuviolla (B) mahdollisia perusteita esitettyihin toimenpiteisiin (yksittäisten puiden poisto, pienpuuston hoito); kuviolla C (kallioista, erirakenteista, väljää metsää) ei ole järkevää toimenpidetarvetta muualla kuin katuojaan laskevan penkan alueella; kuviolla D ei ole toimenpidetarvetta.

Kuvio 41: Kuvion eteläosa kuvion läpi kulkevalle ulkoilutielle asti on erirakenteista, iäkästä sekametsää, jossa ei ole tarvetta esitetylle harvennukselle tai pienpuuston hoidolle, korkeintaan yksittäisten puiden poistolle kadun reunasta suunnittelukauden lopulla. Kuvion pohjoisosa on 1-jaksoista kuusivaltaista metsää. Kuvio kannattaisi jakaa kahdeksi kuvioksi (liite 2 , kuviot K ja J)

Kuvio 44: Kuviolla ei havaittu tarvetta yksittäisten puiden poistamiseen. Esitetty pienpuuston hoito sen sijaan on perusteltu.

Kuvio 48: Varttunut, melko tiheä sekametsä. Erinomainen melu- ja näkösuoja. Esitetty harvennus hyvin haitallinen (ja koko kuvion pienspuuston hoito turha).

Kuvio 49: Sekapuustoinen lehtokuvio tien vieressä (METSO III). Kehittymässä hyväksi melu- ja näkösuojaksi. Esitetty harvennus erittäin haitallinen, pienpuuston hoitotarvetta vain reitin varressa.

Kuvio 50: Sijainnin ja puuston iän takia esitetty yksittäisten puiden poisto suunnitelmakaudella on perusteltua.

Kuvio 51: Sijainnin ja puuston iän takia esitetty yksittäisten puiden poisto suunnitelmakaudella on perusteltua.

Kuvio 53: Sijainnin takia järkevää säilyttää mahdollisimman puustoisena ja suojaavana. Esitetty harvennus syytä korvata yksittäisten puiden poistolla.

Kuvio 54: Harvennuksen sijasta toimenpiteeksi kannattaisi määritellä yksittäisten puiden poisto.

Kuvio 56: Sijainnin takia yksittäisten puiden poisto suunnitelmakaudella järkevää.

Kuvio 57: Varttunut eri-ikäisrakenteinen sekametsä, jolla merkitystä melu- ja näkymäsuojana. Maastokatselmuksella ei havaittu perusteita esitetuille toimenpiteille (yksittäisten puiden poisto ja reitinvartha laajempi pienspuuston hoito).

Kuvio 58: Eri-ikäisrakenteinen vanha sekametsä, jonka alueelle on annettu muodostua myös lahoppuuta. Hyvä METSO II-luokan lehtomainen kangas, joka toimii myös hyvänä näkö- ja melusuojana. Esitetty yksittäisten puiden poisto suunnitelmakaudella lienee perusteltu, mutta kannattaa toteuttaa maltilla ja rungot maalahoppuiksi jättäen. Laajempi pienspuuston hoito kuviolla huonosti perusteltu.

Kuvio 60: Harvennuksen sijasta kuviolle kannattaa muuttaa toimenpiteeksi yksittäisten puiden poisto.

Kuvio 63: Esitetyt toimenpiteet (harvennus, pienpuuston hoito) tulisi toteuttaa varovaisina, ja kuvion länsiosasta tulisi siivota sinne kertyneet roskat.

Kuvio 67: Monipuolinen kalliomäkikuvio, jonka pohjoisosa on runsaslahopuustoista metsäpaloaluetta (jossa myös vanhaa jätettä) ja etelä- ja keskiosa kitumaan kalliota, jota käytetään monikäytön periaatteella puutarhajätteen kaatopaikkana, vieraslajikasvattamona sekä muuna kaatopaikkana. Metsäpaloalue on syytä kuvioida omakseen ja huomioida harvinaisuutensa takia (rumuudestaan huolimatta) arvometsänä (C5). Koko kuviolla on syytä toteuttaa roskien korjuu ja haitallisten vieraslajiesiintymien poisto.

Kuvio 68: Monipuolinen sekametsä, jota ei kannata harventaa esitetyn mukaisesti (harvennustarvetta ei ole). Sen sijaan on järkevää toteuttaa tonttien ja kadun reunassa maltillista yksittäisten puiden poistoa. Pienpuuston hoito OK.

Kuvio 72: Kuvio kannattaisi säilyttää näkymä- ja melusuojana mahdollisimman tiheänä. Esitetty harvennushakkuu on syytä muuttaa yksittäisten puiden poiminnaksi.

Kuvio 74: Sijainnin takia syytä olla hoidon piirissä, mutta toimenpidetarve vaikuttaisi olevan hyvin vähäinen.

Kuvio 75: Suunnittelualueen eteläosien runsaslahopuustoisin metsikkö, jossa vanhaan, melko tasarakenteiseen kuusikkoon on annettu muodostua merkittävä määrä eri-ikäistä kuusilahopuuta. Täyttää METSO I luokan lahopuustoisin kangasmetsän kriteerit. Kuviolle on esitetty toimenpiteenä yksittäisten puiden poistoa. Toimenpidetarve kohdistuu ainakin kahteen konkeloon, jotka on syytä ottaa alas. Lisäksi jokunen puu ulkoilureittien lähellä sekä kentän laidassa lienee syytä kaataa suunnitelmakauden loppuvaiheessa viimeistään.

Kuvio 76: Viiden puulajin hyväkuntoista sekapuustoa tien reunassa. Esitetty harvennus toimenpiteenä turhan raju. Tarvetta lähinnä tien varren pienpuuston hoidolle.

Kuvio 79: Perustetta lähinnä yhden kuolleen kuusen kaadolle tien vierestä (esitetty yksittäisten puiden poistoa). Kuviolle olisi syytä tällä hoitokaudella alkaa (linjausten ja ohjelmien mukaisesti) jättää maalahopuuta.

Kuvio 88: Ainoa sulkeutunut metsikkö puoliavoimien kalliokuvioiden joukossa ja suojelualueen kupeessa. Kuviolle on esitetty toimenpiteeksi erikoishakkuuta. Maastokäynnillä ei havaittu puustoon kohdistuvaa hoitoperustetta. Perusteltua jättää kehittymään ilman hoitotoimia myös sijainnin perusteella.

Kuvio 88.1: Varttunut ja hyväkuntoinen mäntyvaltainen puusto. Maastokäynnillä ei havaittu perusteita esitettyyn yksittäisten puiden poistoon. Perusteltua säilyttää suunnitelmakausi ilman hoitoa, jossakin vaiheessa kuvion pohjoisosassa tarvetta yksittäisten puiden poistolle.

Kuvio 96: 40-50-vuotiasta mäntyä ja koivua sekä alikasvoskuusta turvekangaspohjalla. Sopisi hyvin kehitettäväksi ilman harvennusta (lähellä hoidettuja kuvioita), jolloin lisäisi alueen monipuolisuutta sekä toimisi näkösuojana tien suuntaan. Jos toimenpiteitä tehdään (esitetty nuoren metsän ensiharvennusta sekä pienpuuston hoitoa), niin kannattaisi säästää toimenpiteissä valtapuuston koivut ja alikasvoskuuset.

Kuvio 97: Yksipuolinen ja tiheä istutusmännikkö. Esitetty nuoren metsän ensiharvennus kaikin puolin perusteltu.

Kuvio 103: Harvennettu kuuden puulajin sekapuusto rehevällä pohjalla. Puusto hyväkuntoista. Runsaasti roskia (mm. elektroniikkaromua). Esitetty harvennus tarpeeton (suunnittelukaudella ei ehkä perustetta edes yksittäisten puiden poistoon, myöhemmin toki). Syytä poistaa esitetty harvennus ja lisätä toimenpiteisiin roskien siivous.

Kuvio 108: Harvahko ja hyväkuntoinen puusto, jota hoidettu systemaattisesti. Maastokäynnillä ei havaittu perusteita yksittäisten puiden poistolle suunnitelmakaudella.

Kuvio 111: Hyväkuntoinen ja hoidettu männikkö. Maastokäynnillä ei havaittu perusteita yksittäisten puiden poistolle suunnitelmakaudella.

Kuvio 112: Vanhojen ylispuumäntyjen alle kehittynyttä eri-ikäistä sekapuustoa. Näkyvästi lahoppuuta. Kuvion tien varsi on säilytetty kerroksellisempana, mutta etäämmällä tietä kuvion suojavaikutusta on heikennetty aluspuuston raivauksella ja välikerroksen puustoon kohdistuvilla harvennuksilla. Esitetty harvennushakkuu on kaikin puolin huonosti perusteltu.

4 Rakennusviraston vastaukset luontojärjestöjen kuviokohtaisiin kommentteihin - vastaukset teemoittain

4.1 METSO inventoinnista

METSO – luokituksesta vastaa YMK. Rakennusvirasto esittää tarkistuksia jo tehtyyn inventointiin.

4.2 Arvometsistä C5

Jakomäen pohjoisosan suurin (2,33 ha) ja edustavin kalliokuvio 19 on lisätty C5-arvometsäksi. Näin ollen pelkästään Jakomäen osa-alueen luonnonhoidon pinta-alasta lähes neljännes (23 %) on joko luonnonsuojelualueita tai C5-arvometsiä. Tätä on pidettävä todella korkeana osuutena ottaen huomioon alueen metsäisten alueiden sijainnin suhteessa kaupunkirakenteeseen. Lisäksi moni metsäalue, joka ei täytä C5-arvometsäkritereitä, on merkitty METSO-ohjelman mukaisiksi suojelukohteiksi.

Arvometsiksi C5 valittavien kohteiden tulee olla valtakunnallisen hoitoluokituksen ohjeiden mukaisia erityisen tärkeitä ja arvokkaita kohteita maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden erityispiirteiden vuoksi. (VYL 2007). METSO – inventoinnin luokkiin I-III kuulumisen ei automaattisesti tarkoita C5 hoitoluokkaan. METSO – kohteista esitetään arvometsiksi erityisen tärkeitä kohteita, jotka ominaispiirteiden, alueen sijainnin (mm. turvallisuustekijät), kuluneisuuden tai reunavaikutuksen takia edustavat alueella merkittäviä luonnon monimuotoisuusarvoja.

4.3 Metsien hoitotoimenpiteistä

Saatujen luontojärjestökommenttien esittämistä toimenpidemuutoksista voidaan tehdä seuraavat:

Tattarisuo-Tattariharjun osa-alue:

Kuvio XX ok
Kuvio XX ok
jne.

Tattarisuon ja
Tattariharjun osuus
täydentyy vielä

Jakomäen osa-alue:

Kuvio 2 ok
Kuvio 5 ok
Kuvio 7 ok (Harvennus vain tiheimpiin puustoryhmiin pienelle osalle kuviota)
Kuvio 11 ok
Kuvio 17 ok
Kuvio 25 ok
Kuvio 26 ok
Kuvio 29 ok
Kuvio 30 ok
Kuvio 34 ok
Kuvio 35 ok
Kuvio 36 ok
Kuvio 37 ok
Kuvio 39 ok
Kuvio 41 ok
Kuvio 96 ok
Kuvio 103:n toimenpide kohdistuu ainoastaan tiheimpiin puustoryhmiin
Kuvio 108 ok

Muita luontojärjestöjen esittämiä toimenpiteistä muuttamisia/luopumisia ei voida tehdä, koska kyseisten metsäalueiden hoito turvaa alueen käyttävien turvallisuutta sekä mahdollistaa alueiden käytön asemakaavan mukaisina virkistysalueina. Toimenpiteet ovat lisäksi sekä Luonnonhoidon linjaustavoitteiden että LUMO- ohjelman tavoitteiden mukaisia ja ne noudattavat Luonnonhoidon metsien hoitoa käsitteleviä työohjeita.



Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Helsingfors stad
Byggnadskontoret

MAASTOKYSELYN TULOKSET JAKOMÄKI-TATTARIHARJUN ALUESUUNNITELMAN LUONNONHOIDOSTA 2015

Metsäylioppilaiden Osuuskunta Uniforst

28.6.2015

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
2 TULOKSET	4
2.1 Kerätty aineisto	4
2.2 Kysymyskohtaiset tulokset	4
2.2.1 Mielipiteet alueen metsien käytöstä ja arvostuksista (kysymykset 1–4)	4
2.2.2 Kommentit suunnitelmaluonnoksesta (kysymykset 5–9)	7
3 TULOSTEN TARKASTELU	10
4 JOHTOPÄÄTÖKSET	12
LIITE 1. MAASTOHAASTATTELUN KYSELYLOMAKE	14
LIITE 2. METSÄKOHTEIDEN MUODOSTUMINEN JA KUVIOKOHTAISET TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	16
LIITE 3. KOHDEALUEEN KARTTOJA.	17
Liite 3.1 Jakomäen alueelle suunnitellut hoitotoimenpiteet ja metsäkohteet (M1–M4)	17
Liite 3.2 Tattariharjun alueelle suunnitellut hoitotoimenpiteet ja metsäkohteet (M5–M8).	18

1 JOHDANTO

Helsingin kaupungin rakennusvirasto vastaa ulkoilu- ja lähivirkistysalueiden luonnonhoidosta eli metsien, niittyjen ja maatalousalueiden hoidosta. Hoitotoimenpiteet tehdään alueiden käyttäjiä ja lähiasukkaita kuullen. Nyt laadittava Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelma tulee ohjaamaan alueen hoitoa seuraavan kymmenen vuoden ajan vuosina 2016–2025.

Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelma on edennyt luonnosvaiheeseen ja rakennusvirastossa on tällä maastokyselyllä kerätty tietoa alueen käytöstä ja laadusta sekä vastaajien mielipiteistä ehdotettuja luonnonhoitotoimenpiteitä kohtaan. Maastokyselystä on vastannut Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja kysely toteutettiin 9.–21.6.2015. Maastokyselyn toteutuksesta on rakennusviraston tilaamana konsulttitoimeksiantona vastannut Metsäylioppilaiden Osuuskunta Uniforst.

Maastokyselyssä kerättiin yhteensä 109 vastauslomaketta, joiden vastaukset on analysoitu ja koottu raportiksi. Saadut tulokset otetaan huomioon suunnitelmaluonnoksessa ja tulevia hoitotoimenpiteitä tehtäessä muun saadun asukas- ja sidosryhmäpalautteen ohella. Kyselyn tulokset tullaan julkaisemaan Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelmaa käsittelevällä rakennusviraston nettisivulla. Ne tullaan myös esittämään lisätietona yleisten töiden lautakunnalle annettavan asukasvuorovaikutusta kuvaavan vuorovaikutusselvityksen osana aluesuunnitelman esittelyn yhteydessä.

Lisätietoja maastokyselystä: Helsingin kaupunki, Rakennusvirasto, metsäsuunnittelija Antti Siuruainen p. 09 310 75252, antti.siuruainen@hel.fi

Helsingissä 28.6.2015

2 TULOKSET

2.1 Kerätty aineisto

Maastokysely toteutettiin 9.–21.6.2015 ja kyselyyn vastasi yhteensä 109 ihmistä. Vastauksia saatiin eniten metsäkohteelta 5 ja vähiten metsäkohteelta 7 (taulukko 1). Metsäkohteiden muodostuminen ja kuviokohtaiset toimenpide-ehdotukset on kuvailtu liitteessä 2. Metsäkohteiden sijoittuminen kartalle ja alueen toimenpide-ehdotuskartat löytyvät sen sijaan liitteestä 3.

Taulukko 1. Vastausten jakautuminen metsäkohteittain.

Metsäkohde	<i>lukumäärä</i>	<i>%</i>
1	15	13,8
2	15	13,8
3	14	12,8
4	12	11,0
5	18	16,5
6	13	11,9
7	10	9,2
8	12	11,0
Summa	<u>109</u>	<u>100,0</u>

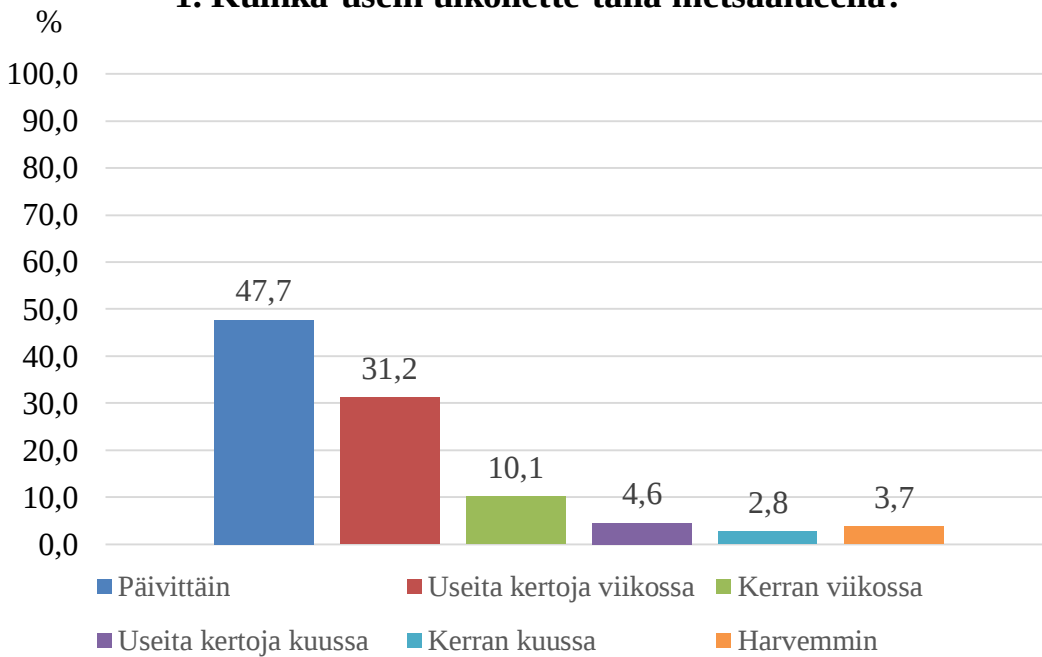
2.2 Kysymyskohtaiset tulokset

2.2.1 Mielipiteet alueen metsien käytöstä ja arvostuksista (kysymykset 1–4)

Maastokyselyyn vastanneet henkilöt liikkuvat kysytyllä alueella ahkerasti (kuva 1). Lähes puolet vastaajista ulkoilee alueella päivittäin ja liki kolmannes useita kertoja viikossa. Noin kerran viikossa alueella liikkuvien osuus oli kymmenyksen luokkaa. Harvemmin kuin kerran viikossa alueella liikkuvien osuudet pysyivät melko pieninä.

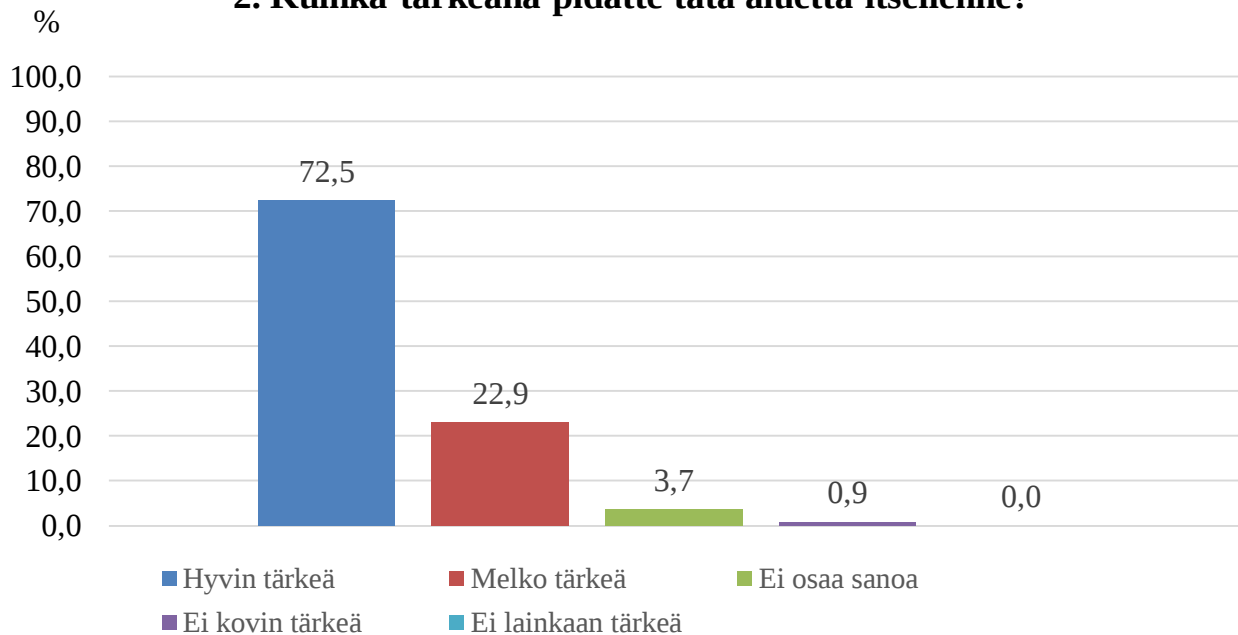
Lähes kaikki vastaajat pitivät alueen metsiä tärkeinä itselleen (kuva 2). Lähes kolme neljästä kyselyyn vastanneesta piti niitä erittäin tärkeinä itselleen. Melko tärkeänä aluetta piti vajaa neljännes vastaajista. Loput vastaukset menivät luokkiin ”ei osaa sanoa” ja ”ei kovin tärkeä”. Kukaan vastaajista ei pitänyt aluetta täysin merkityksettömänä itselleen.

1. Kuinka usein ulkoilette tällä metsäalueella?



Kuva 1.

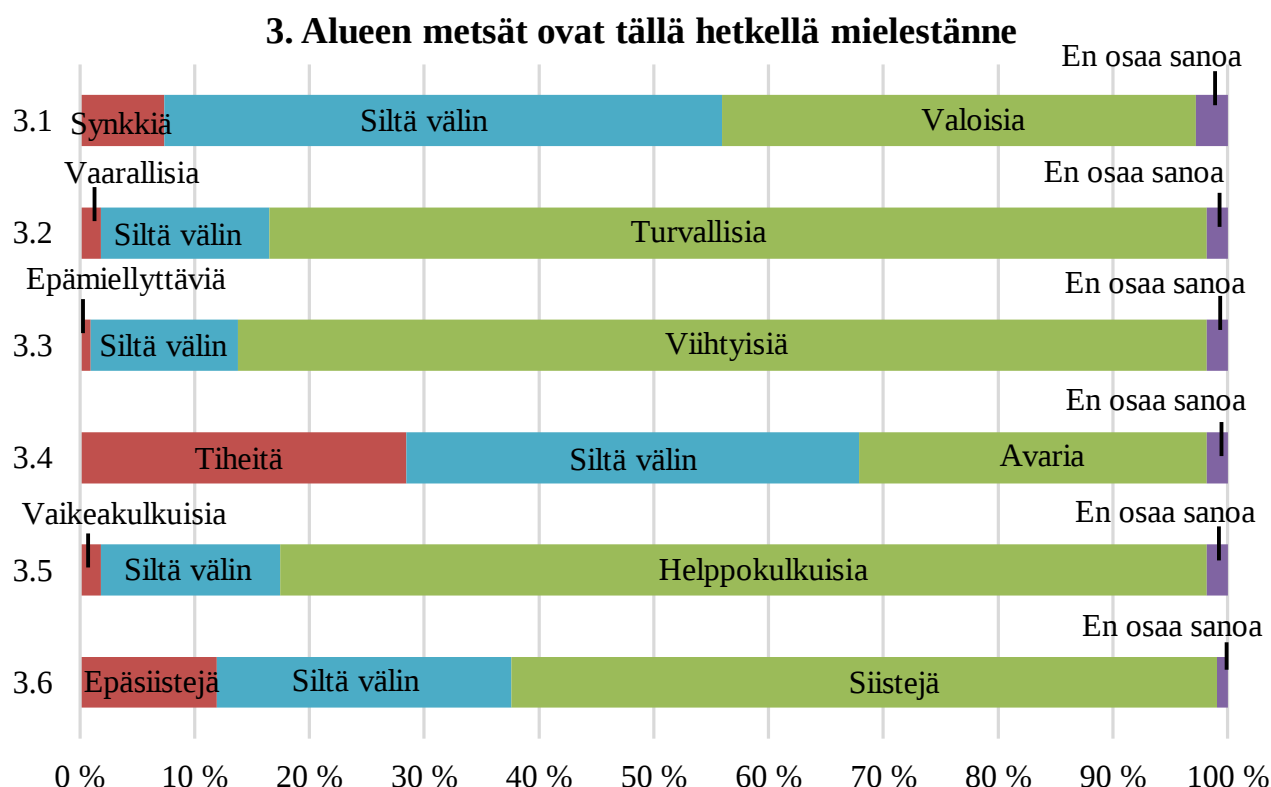
2. Kuinka tärkeänä pidätte tätä aluetta itsellenne?



Kuva 2.

Kysyttäessä vastaajien näkemyksiä suunnittelualueen metsien tämänhetkisestä tilasta, reilu 40 prosenttia vastaajista piti metsiä valoisina (kuva 3). Synkkinä metsäalueita piti alle joka kymmenes vastaaja. Lähes puolet vastanneista oli sitä mieltä, että metsät ovat jotakin näiden kahden väliltä. Useampi kuin neljä viidestä kuvasi metsäalueita turvallisiksi. Sen sijaan vain pari vastaajaa koki ne

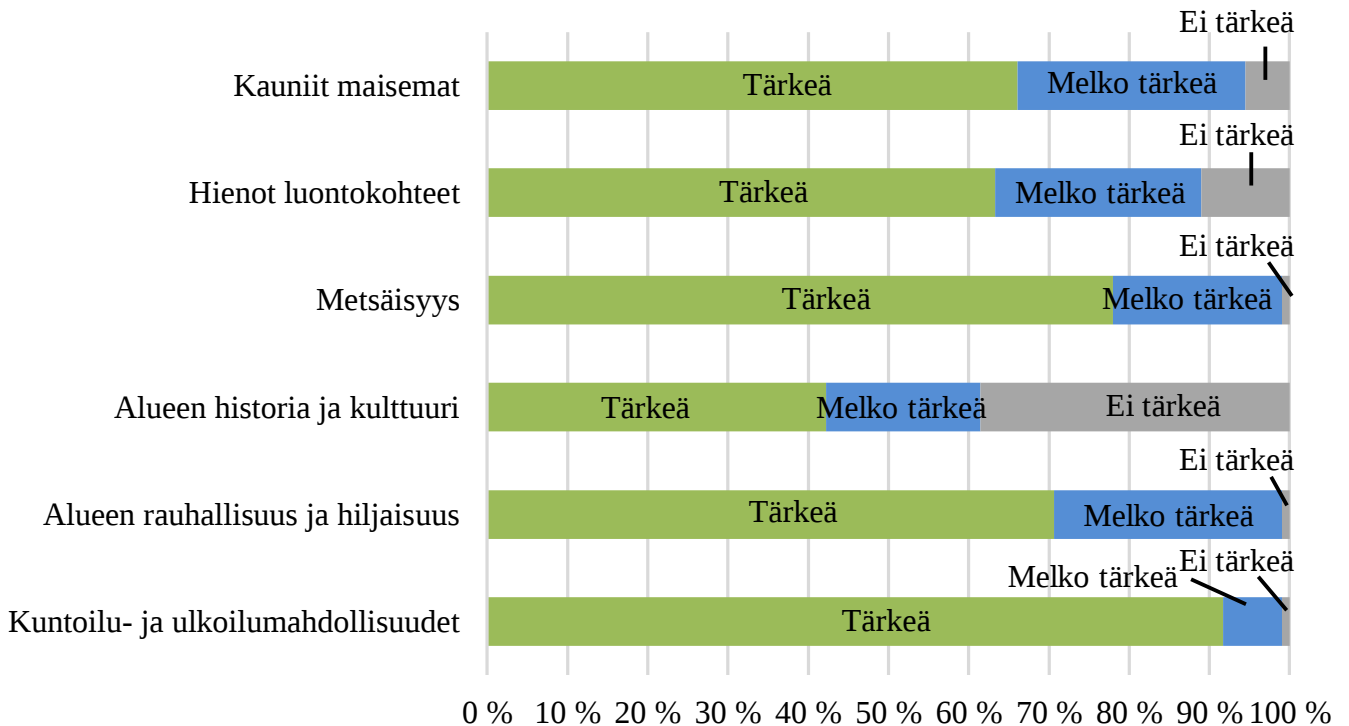
vaarallisiksi. Selkeästi suurin osa kyselyyn osallistuneista koki alueen metsät viihtyisiksi. Epämiellyttävinä ne koki vain yksi vastaaja. Kysymys metsäalueiden tiheydestä jakoi vastauksia enemmän, sillä vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti eri vaihtoehtojen välille. Suurin ryhmä näistä oli vastaajat, jotka kokivat alueen metsien olevan jotakin tiheän ja avaran väliltä. Neljä viidennestä vastanneista piti metsiä helppokulkuisina. Siisteinä niitä piti vajaa kaksi kolmannesta vastaajista. Epäsiistinä metsäalueita pitävien osuus oli reilu kymmenesosa vastaajista ja neljänneksen mielestä siisteystilanne on näiden väliltä.



Kuva 3.

Kysytyn metsäalueen ominaisuuksista kauniita maisemia tärkeänä piti noin kaksi kolmannesta vastanneista (kuva 4). Yli neljännes piti tätä ominaisuutta melko tärkeänä. Hieman alle kaksi kolmannesta vastaajista piti alueella olevia hienoja luontokohteita tärkeinä. Reilu kymmenen prosenttia koki sitä vastoin, että ne eivät ole heille tärkeitä. Metsäisyyttä tärkeänä piti useampi kuin kolme neljästä vastaajasta. Lähes kaikki loput pitivät sitä melko tärkeänä asiana. Alle puolet vastaajista piti alueen historiaa ja kulttuuria tärkeänä itselleen. Runsas kolmannes ei pitänyt kyseistä ominaisuutta tärkeänä. Alueen rauhallisuus ja hiljaisuus oli tärkeää yli kahden kolmasosan mielestä ja lähes kaikki muut pitivät sitä melko tärkeänä. Kuntoilu- ja ulkoilumahdollisuudet nousi tärkeimpänä koetuksi ominaisuudeksi, sillä yli 90 prosenttia vastaajista piti kyseistä ominaisuutta tärkeänä.

4. Miten arvostatte tämän metsäalueen ominaisuuksia?

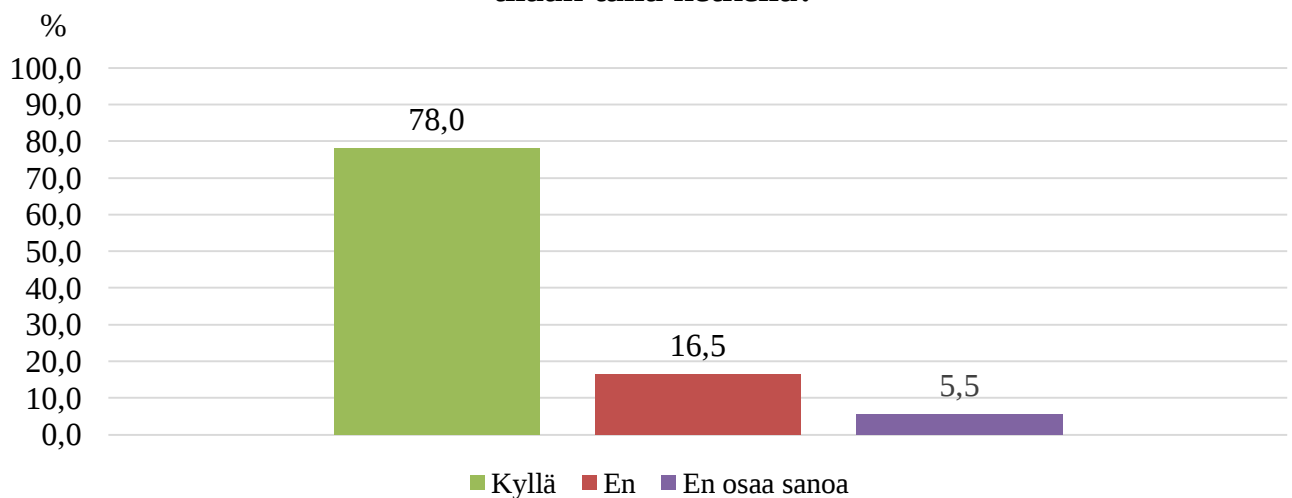


Kuva 4.

2.2.2 Kommentit suunnitelmaluonnoksesta (kysymykset 5–9)

Suunnittelualueen metsäalueiden tähänhetkiseen tilaan tyytyväisten osuus oli yli kolme neljännestä kyselyyn vastanneista (kuva 5). Tyytymättömiä oli noin yksi kuudesta vastaajasta. Loput eivät osanneet muodostaa mielipidettä asiaan.

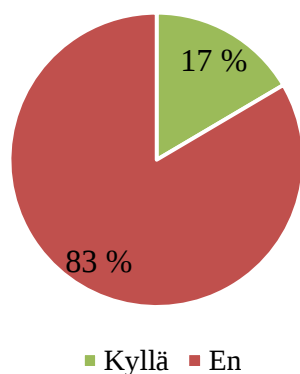
5. Oletteko tyytyväinen Jakomäki-Tattariharjun metsäalueiden tilaan tällä hetkellä?



Kuva 5.

Selvä enemmistö kyselyyn vastanneista ei ollut tietoinen alueella tehtävästä aluesuunnittelusta (kuva 6). Suunnittelusta tietoisien osuus oli vain yhden kuudesosan luokkaa vastaajista.

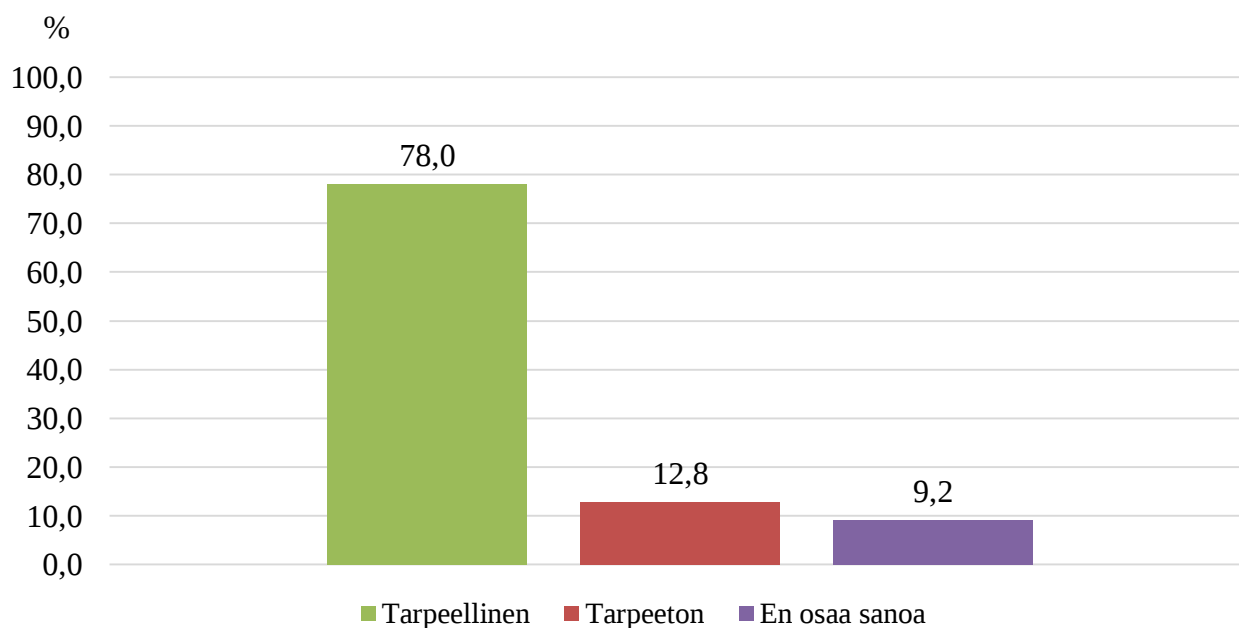
6. Helsingin kaupunki on laatimassa Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelmaa. Oletteko tietoinen suunnittelusta?



Kuva 6.

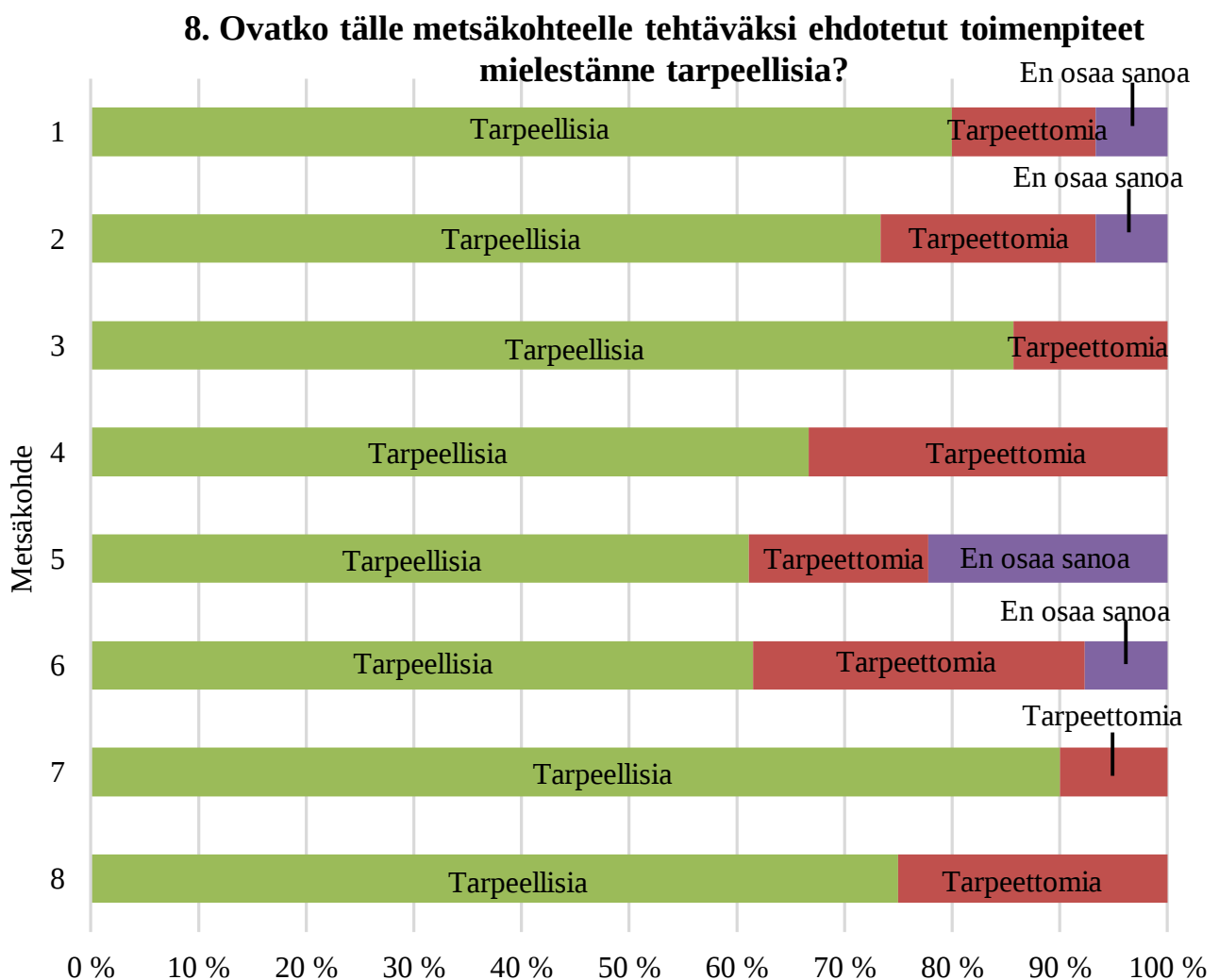
Jakomäki-Tattariharjun alueelle laadittu aluesuunnitelma ja sen mukaiset toimenpiteet saivat laajaa kannatusta kyselyyn vastanneiden keskuudessa: yli kolme neljännestä vastaajista koki ne tarpeelliseksi (kuva 7). Tarpeettomiksi ne koki yksi kahdeksasta vastaajasta ja vajaa kymmenesosa vastaajista ei osannut ottaa kantaa asiaan.

7. Onko Jakomäki-Tattariharjuun tehty aluesuunnitelma ja sen mukaan tehtävät hoitotoimenpiteet mielestänne tarpeellisia?



Kuva 7.

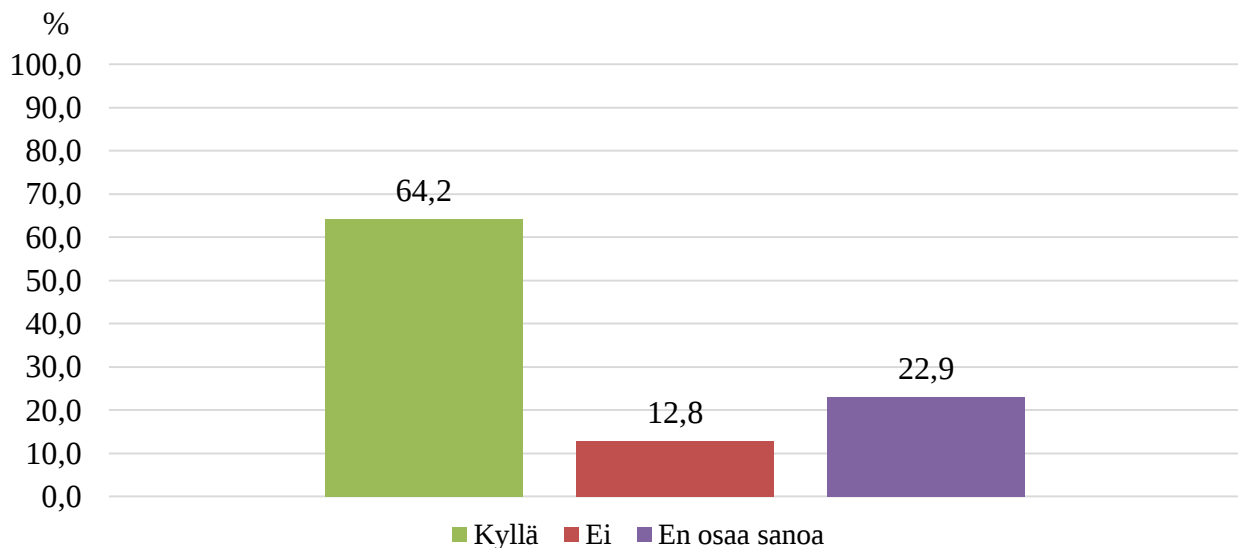
Vastaukset koskien ehdotettujen toimenpiteiden tarpeellisuutta vaihtelivat jonkin verran kysyttyjen metsäkohteiden välillä (kuva 8). Kuitenkin jokaisella kohteella toimenpiteet tarpeelliseksi katsovat olivat enemmistössä. Toimenpiteet tarpeellisina näkevien osuus oli suurin metsäkohteella seitsemän ja pienin kohteilla viisi ja kuusi. Metsäkohteelle yksi ehdotetut toimenpiteet tarpeellisina näki kahdeksan vastaajaa kymmenestä, kohteella kaksi hieman harvempi. Kohteella kolme hoitotoimet tarpeellisina koki yhteensä 12 vastaajaa 14:sta. Metsäkohteella neljä noin kaksi kolmannesta vastanneista puolsi hoitotoimenpiteitä loppujen kolmasosan suhtautuessa niihin kielteisesti. Kohteella viisi hoitotoimia kannattavien osuus oli hieman pienempi. Mielipiteessään epävarmojen osuus oli täällä melko suuri, lähes neljännes vastaajista. Myös kohteella kuusi hoitotoimiin myönteisesti suhtautuvien osuus oli vajaat kaksi kolmasosaa, mutta kielteisesti suhtautuvien osuus oli melko suuri, lähes kolmannes vastanneista. Kohteelle seitsemän ehdotettuja toimenpiteitä puolsi jopa yhdeksän kymmenestä vastaajasta. Kohteella kahdeksan ehdotetut hoitotoimet tarpeellisina koki kolme neljäsosaa vastaajista loppujen vastustaessa niitä. (Metsäkohteet ja niille ehdotetut toimenpiteet liitteessä 2).



Kuva 8.

Lähes kaksi kolmannesta maastokyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että aluesuunnitelmassa esitettyjen hoitamattomien kohteiden määrä on riittävä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi (kuva 9). Keskimäärin yksi kahdeksasta vastaajasta koki näiden alueiden olevan riittämättömät kyseiseen tarkoitukseen. Tätä suurempi osuus, lähes neljännes vastaajista ei muodostanut mielipidettä kysyttyyn asiaan.

9. Onko Jakomäki-Tattariharjun alueella mielestänne riittävästi suunnitelmassa esitettyjä hoitamattomia kohteita luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi?



Kuva 9.

3 TULOSTEN TARKASTELU

Maastokyselyssä saadut 109 vastausta edustavat melko hyvin suunnittelualueen metsissä liikkuvia ihmisiä. Vastanneet henkilöt edustavat erilaisia käyttäjäryhmiä, kuten koiran ulkoiluttajia, lenkkeilijöitä, pyöräilijöitä ja asiointimatkoilla olevia eri ikäryhmiä. Tietyt käyttäjäryhmät luultavasti korostuvat vastauksissa, johtuen kyselytavasta. Esimerkiksi pyöräilijät ja juoksulenkkeilijät eivät pysähdy yhtä helposti haastateltaviksi kuin kävelijät ja koiran ulkoiluttajat. Saadut vastaukset edustavat jonkin verran vastausten määrää suuremman joukon näkemyksiä, sillä jotkut porukassa liikkuneet henkilöt halusivat vastata kyselyyn yhdessä. Vastaukset jakautuvat suhteellisen tasaisesti eri metsäkohteille ja päiville, mikä parantaa tulosten luotettavuutta ja vertailtavuutta. Yleistettävyyks lienee riittävän hyvä kyselyn tarkoitusta ajatellen.

Kyselyn onnistumisen kannalta merkittävää on, että siinä onnistuttiin saavuttamaan henkilöitä, joille alueen metsillä on merkitystä. Suurin osa vastaajista liikkuu alueella todella aktiivisesti, liki puolet jopa päivittäin. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet myös kokevat alueen metsät tärkeinä itselleen. Suunnittelun kohteena olevat metsäalueet ovat suurelle joukolle ihmisiä tärkeä ulkoilukohde. Tämän lisäksi osassa metsäalueista on runsaasti läpikulkuliikennettä.

Alueen metsät koetaan pääosin viihtyisinä ja turvallisina. Alueella on helppo liikkua, etenkin kun polkuverkosto on tiheä. Valoisina metsiä piti harvempi kuin synkän ja valoisian väliltä. Tämä on linjassa sen kanssa, että kysyttäessä metsien tiheydestä, vastaukset jakaantuivat melko tasaisesti tiheään, avaran ja välivaihtoehtojen kesken. Alueella on sekä tiheitä että harvoja alueita, mikä selittäisi asian. Samoin osa henkilöistä vastasi tyyliin ”metsät ovat tiheitä ja hyvä niin”. He saattoivat myös vastata, että metsät ovat avaria, koska pelkäsivät hakkuita. Tiheys ja synkkyys ovat siis asioita, joita ei koeta yksiselitteisesti huonoina asioina. Siisteys-kohdassa tuli jonkin verran mainintoja roskaisesta sekä Tattarisuon alueella metsiin tuoduista jätteistä ja ojissa olevasta öljystä. Lisäksi joitakin mainintoja saivat reiteille kaatuneet puut.

Vastausten perusteella kuntoilu- ja ulkoilumahdollisuudet on tärkein yksittäinen ominaisuus alueen metsissä. Myös metsäisyys sekä rauhallisuus ja hiljaisuus erottuvat tuloksissa ominaisuuksina, jotka lähes kaikki vastaajat kokivat vähintään melko tärkeinä. Samoin kauniit maisemat ja hienot luontokohteet koettiin laajalti tärkeinä. Alueen historia ja kulttuuri on asia, joka erottuu ominaisuuksista vähemmän merkittävänä. Kuitenkin yli puolet vastaajista piti sitäkin vähintään melko tärkeänä. Yhteenvetona voisi päätellä, että ihmiset tulevat alueen metsiin niiden tarjoamien hyvien ulkoilumahdollisuuksien mukaan. He myös pitävät tärkeänä, että ulkoilu tapahtuu nimenomaan luonnon keskellä eikä kadun vilinässä.

Jakomäki-Tattariharjun metsien tämänhetkiseen tilaan ollaan saatujen tulosten perusteella pääosin tyytyväisiä. Yli kolme neljännestä vastanneista ilmoitti näin. Toisaalta kysymykseen oli vain kaksi vastausvaihtoehtoa ja kohta ei osaa sanoa. Vaikka jotain parannettavaa ihmisten mielestä olisi, puutteet eivät välttämättä ole niin suuria, että he vastaisivat olevansa tyytymättömiä metsäalueiden tilaan. Tilannetta äärimmilleen vietyinä kuvaa kuultu kommentti ”olen tyytyväinen niin kauan kuin alueella ylipäänsä on metsää”.

Aluesuunnitelmasta tiedottaminen oli saavuttanut vain pienen osan vastaajista. Tässä löytyisi edelleen parantamisen varaa. Haasteena on se, että metsien suunnittelu jää helposti muiden projektien

kuten Malmin lentokentän jatkosuunnitelmien varjoon. Moni vastaajista yhdisti asian kyseiseen projektiin, ennen kuin kysymystä tarkennettiin heille.

Saadut vastaukset tukevat melko vahvasti ehdotettua aluesuunnitelmaa. Yli kolme neljännestä vastaajista piti Jakomäki-Tattariharjun alueen aluesuunnitelmaa ja sen mukaisia hoitotoimia tarpeellisina. Yleinen hyväksyttävyyys alueen metsien hoidolle on siis korkea ja suurin osa ihmisistä on sitä mieltä, että alueen metsien pitäminen hoidettuna on hyvä asia. Asia käy hieman monimutkaisemmaksi, kun siirrytään tarkastelemaan yksittäisten metsäkohteiden suunnittelua. Edelleen tuki hoitoimille oli kuitenkin melko vahvaa vaihdellen eri kohteiden välillä. Suurinta vastustusta esiintyi metsäkohteilla neljä ja kuusi, joille suunnitelmassa oli ehdotettu tehtäväksi uudistaminen pienaukolla. Tämä on ennakko-oletusten mukaista. Toisaalta metsäkohteella seitsemän, jolla myös oli ehdotettu pienaukkohakkuuta, tuki hoitoimille oli kaikista suurinta. Syy voisi olla se, että kohde seitsemän on kapea kaistale tien ja teollisuusalueen välillä, jolta viime aikoina on myös kaatunut suuria kuusia tuulen seurauksena. Alueiden tämänhetkinen luonne on siis hieman erilainen. Tässä yhteydessä täytyy muistaa, että yksittäisillä metsäkohteilla kerättyjen vastausten määrä on melko pieni, mikä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen.

Suurin osa vastanneista oli sitä mieltä, että aluesuunnitelmassa on riittävästi hoitamattomaksi jääviä alueita luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Vastajat, joiden mielestä ne ovat riittämättömiä, jäivät melko pieneksi ryhmäksi. Kysymys koettiin myös yleisesti vaikeaksi: lähes joka neljäs vastaaja ei osannut ottaa kantaa asiaan. He kokivat usein, että oma perehtyneisyys aiheesta ei ole riittävää mielipiteen muodostamiseen.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Jakomäki-Tattariharjun alueen metsät ovat suosittuja ulkoilualueita, jotka tarjoavat mahdollisuuden luonnossa virkistymiseen keskellä kaupunkia. Alueella liikkuvat ihmiset pitävät alueita lähes poikkeuksetta itselleen tärkeinä. Metsiin tullaan ennen kaikkea ulkoilemaan ja kuntoilemaan, ulkoilutamaan koiraa, rentoutumaan ja nauttimaan luonnosta. Metsäalueen ominaisuuksista etenkin kuntoilu- ja ulkoilumahdollisuudet, metsäisyys ja alueen rauhallisuus ja hiljaisuus koettiin tärkeinä. Alueella on lisäksi läpikulkuliikennettä.

Suunnittelualan metsien nykytilaan ollaan pääosin tyytyväisiä. Metsät koetaan viihtyisinä, turvalisina ja helppokulkuisina. Mielenpisteet tiheydestä ja valoisuudesta vaihtelevat enemmän ja näiden ominaisuuksien kohdalla vastaajien henkilökohtaiset preferenssit myös eroavat jossain määrin toisistaan. Suunnitelma sai laajaa hyväksyntää vastaajien keskuudessa. Eri metsäkohteiden hoitotoimille annettu tuki vaihtelee kuitenkin jonkin verran. Suurinta vastustusta kohtaa metsien uudistaminen pienaukkomenetelmällä. Kevyimpien toimenpiteiden kuten yksittäisten puiden poiston ja pienpuuston hoidon hyväksyttävyys alueen käyttäjien keskuudessa on jossain määrin suurempaa kuin uudistamisen pienaukkojen avulla. Yksittäisillä metsäkohteilla saadut pienet otoskoot asettavat jonkin verran rajoitteita tulosten tulkinnalle. Suurin osa vastaajista piti suunnitelmissa esitettyjen hoitamattomien kohteiden määrää riittävänä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kysymys koettiin haasteellisena, mistä osoituksena moni vastasi, ettei osaa vastata kysymykseen. Suunnittelmissa tiedottamisessa on parantamisen varaa, sillä vain pieni osa vastanneista henkilöistä oli tietoisia käynnissä olevasta suunnittelutyöstä.

Yleinen viesti tuloksissa on, että suunnittelulle löytyy tukea alueen käyttäjien keskuudessa. Hoito- toimia tehtäessä täytyy kuitenkin toimia pieteetillä ja varmistaa, että edellä mainitut käyttäjien tärkeinä pitämät alueen ominaisuudet eivät vaarannu.

LIITE 1. MAASTOHAASTATTELUN KYSELYLOMAKE.**MAASTOHAASTATTELUN KYSELYLOMAKE
JAKOMÄKI-TATTARIHARJUN ALUESUUNNITELMA**

<u>Haastattelun päivämäärä</u>		<u>Kellonaika</u>		<u>Metsäkohde</u>	
--------------------------------	--	-------------------	--	-------------------	--

Haastattelu tehdään Helsingin kaupungin rakennusvirastossa laadittavaa Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelmaa varten. Sen tavoitteena on saada asukaspalautetta alueen metsien hoidon suunnitelmaluonnoksesta. Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelmassa tullaan suunnittelemaan myös muuta alueen ympäristön kehittämistä kuten reittien hoitoa ja palveluvarustusten kehittämistä. Suunnitelma valmistellaan yleisten töiden lautakunnan hyväksyttäväksi tämän vuoden aikana. Suunnitelman mukaista ympäristöhoitoa tullaan toteuttamaan vuosien 2016–2025 aikana.

OSA 1. MIELIPITEET ALUEEN METSIEN KÄYTÖSTÄ JA ARVOSTUKSISTA**1. Kuinka usein ulkoilette tällä metsäalueella?**

1. Päivittäin
2. Useita kertoja viikossa
3. Kerran viikossa
4. Useita kertoja kuussa
5. Kerran kuussa
6. Harvemmin

2. Kuinka tärkeänä pidätte tätä aluetta itsellenne?

1. Hyvin tärkeä
2. Melko tärkeä
3. Ei osaa sanoa
4. Ei kovin tärkeä
5. Ei lainkaan tärkeä

3. Alueen metsät ovat tällä hetkellä mielestänne (ympyröi vaihtoehto):

siltä välin

- | | | | |
|------------------------|-----|---------------------|---------|
| 1. synkkiä (1) | (2) | valoisia (3) | eos (4) |
| 2. vaarallisia (1) | (2) | turvallisia (3) | eos (4) |
| 3. epämiellyttäviä (1) | (2) | viihtyisiä (3) | eos (4) |
| 4. tiheitä (1) | (2) | avaria (3) | eos (4) |
| 5. vaikeakulkuisia (1) | (2) | helppokulkuisia (3) | eos (4) |
| 6. epäsiistejä (1) | (2) | siistejä (3) | eos (4) |

4. Miten arvostatte tämän metsäalueen ominaisuuksia? 1=tärkeä, 2= melko tärkeä 3= ei tärkeä.

- | | |
|---------------------------------------|-----------|
| 1. Kauniit maisemat | 1 / 2 / 3 |
| 2. Hienot luontokohteet | 1 / 2 / 3 |
| 3. Metsäisyys | 1 / 2 / 3 |
| 4. Alueen historia ja kulttuuri | 1 / 2 / 3 |
| 5. Alueen rauhallisuus ja hiljaisuus | 1 / 2 / 3 |
| 6. Kuntoilu- ja ulkoilumahdollisuudet | 1 / 2 / 3 |

OSA 2. KOMMENTIT SUUNNITELMALUONNOKSESTA

5. Oletteko tyytyväinen Jakomäki-Tattariharjun metsäalueiden tilaan tällä hetkellä?

1. Kyllä / 2. En / 3. En osaa sanoa

6. Helsingin kaupunki on laatimassa Jakomäki-Tattariharjun aluesuunnitelmaa. Oletteko tietoinen suunnittelusta?

1. Kyllä / 2. En

7. Onko Jakomäki-Tattariharjuun tehty aluesuunnitelma ja sen mukaan tehtävät hoitotoimenpiteet mielestänne tarpeellisia?

1. Tarpeellinen
2. Tarpeeton
3. En osaa sanoa

8. Ovatko tälle metsäkohteelle tehtäväksi ehdotetut toimenpiteet mielestänne tarpeellisia?

1. Tarpeellinen
2. Tarpeeton
3. En osaa sanoa

9. Onko Jakomäki-Tattariharjun alueella mielestänne riittävästi suunnitelmassa esitettyjä hoitamattomia kohteita luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi?

1. Kyllä / 2. Ei / 3. En osaa sanoa

KIITOS HAASTATTELUSTA!

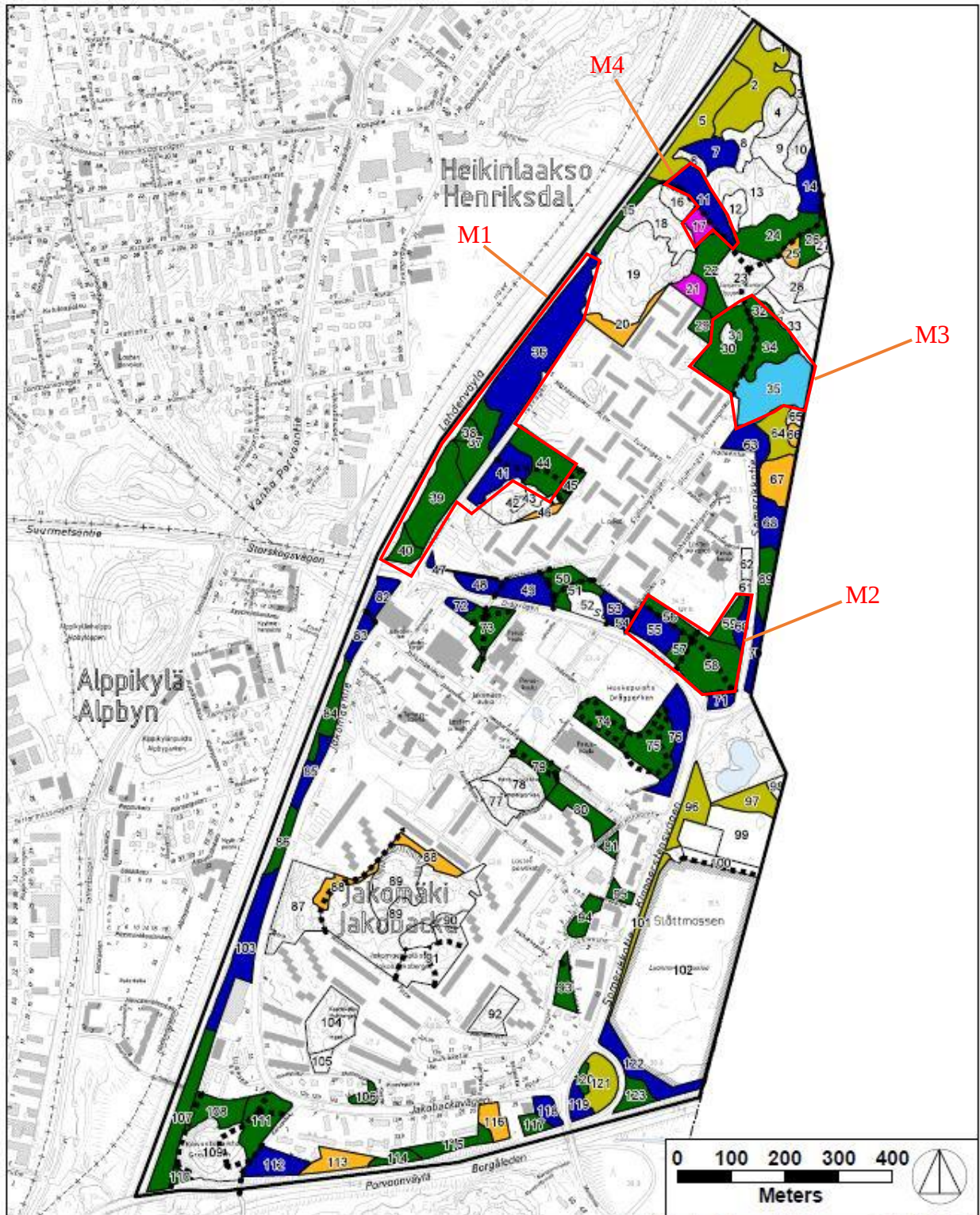
LIITE 2. METSÄKOHTEIDEN MUODOSTUMINEN JA KUVIOKOHTAISET TOIMENPIDE-EHDOTUKSET.

Alue	Metsäkohde (1-8)	Metsäkohteeseen kuuluvat kuviot	Kuviokohtaiset toimenpide-ehdotukset
Jakomäki	1	36, 37, 38, 39, 40, 41, 44	36 ja 41: Harvennus 37–40 ja 44: Yksittäisten puiden poisto
Jakomäki	2	55, 56, 57, 58, 59, 60	55 ja 60: Harvennus 56–59: Yksittäisten puiden poisto
Jakomäki	3	30, 32, 34, 35	30–34: Yksittäisten puiden poisto 35: Luontaisen uudistamisen valmistelu
Jakomäki	4	11, 17	11: Harvennus 17: Uudistaminen pienaukolla
Tattariharju	5	48, 49, 50, 52	48, 49 ja 52: Harvennus 50: Erikoishakkuu
Tattariharju	6	12, 13, 14, 15, 17	12, 14 ja 17: Uudistaminen pienaukolla 13 ja 15: Harvennus
Tattariharju	7	41, 42, 43	41 ja 43: Uudistaminen pienaukolla 42: Yksittäisten puiden poisto
Tattariharju	8	29	29: Harvennus

LIITE 3. KOHDEALUEEN KARTTOJA.

Liite 3.1 Jakomäen alueelle suunnitellut hoitotoimenpiteet ja metsäkohteet (M1–M4).

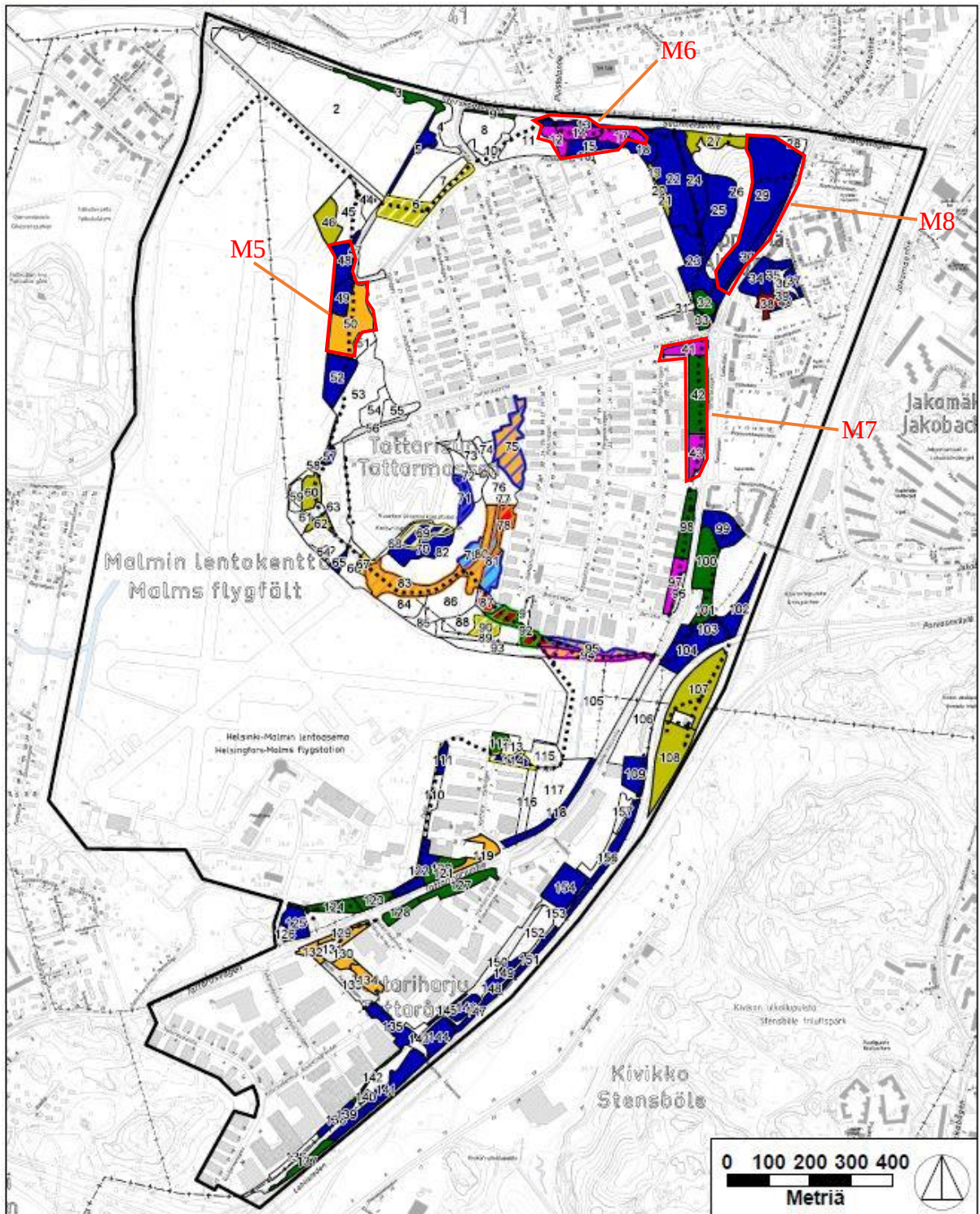
Metsien hoito



Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015

	nuoren metsän ensiharvennus		uudistaminen pienaukolla		ulkoilureitti
	varttuneen metsän harvennus		luontaisen uudistamisen valmistelu		
	yksittäisten puiden poisto		erikoishakkuu		

Liite 3.2 Tattariharjun alueelle suunnitellut hoitotoimenpiteet ja metsäkohteet (M5–M8). Metsien hoito



Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015